Isbel Sudermann
An 1596

Ateo kulcsatki Szietbasy

Deus qui prae omnibus sanctis tuis B. Joachim Genitricis filij tui Patrem esse voluisti concede quaesumus ut cujus festa veneramur, ejus quoque perpetuo patrocinia sentiamus.

CONSTITUTIONES
ET
EXERCITIA SPIRITUALIA
CLERICORUM SÆCULARIUM IN COMMUNE VIVENTIUM
APPROBATA
A SANCTISSIMO DOMINO NOSTRO
INNOCENTIO
PAPA XI.

Juxta Exemplar excusum
ROMÆ,
In Typographia Reverendæ Cameræ Apostolicæ.
Cum Facultate Superiorum.

Deinde verò reimpressum
VARSAVIÆ,
Apud CAROLUM FERDINANDUM SCHREJBER S. R. M. Typog.
ANNO M DC LXXXV.

Imprimatur,

Si videbitur Reuerendiss. P. Sacri Palatij Apost. Mag.

I. de Ang. Archiep. Vrb. Vicesg.

Imprimatur,

Fr. Raymundus Capisuccus Ordinis Præd. Sac. Pal. Apostol: Magist.

BEATISSIME PATER.

PASTORALIS solicitudo, & animarum pretioso Sanguine Salvatoris Nostri redemptarum cura plurimis ex capitibus inter tam varia Christianæ pietatis opera, tanquam ex fine præstantissima, ex occupatione Sanctissima, ex necessitate cuivis Christiano gratissima elucet; eò, quod fideles per eam à putredine peccatorum virtute divinâ liberati, & ad Episcopum ac Pastorem animarum nostrarum IESUM CHRISTUM conversi, securè ad beatam

illam ac cœlestem vitam deducantur: quam S. Chrysostomus loquens ait: *si quis voluerit DEO commendatus esse, curam habeat ovium illius, publicámque quærat utilitatem, fratrum suorum saluti prospiciat; nullum enim officium hoc DEO charius est*; est verò & aliud admirabile curæ hujus encomium, quòd per eam, & curæ hujus amatores id præstetur Christo in terris, quod ab ipso in cœlis quivis se consecuturum sperat Christianus; nempe æterno immortalitatis gaudio perfundi; curam enim gerere pastoralem, est in eodem, quo Christus perfunctus est, officio versari, eidem collaborare; gaudium Christi in se excitare, & Christo gaudium dare; Ipsomet attestante, dum ait: *hæc locutus sum vobis ut gaudium meum*

um

um in vobis sit, & gaudium vestrum impleatur; rectè hinc infert S. Dionysius Areopagita, dum inquit: *Divinarum omnium perfectionum divinissima est,* DEI *cooperatorem esse in reductione animarum ad Creatorem.* Ex quorum omnium consideratione, Beatissime Pater, ad Sanctitatis Tuæ pedes nos humillimi Sacerdotes & Clerici ad collaborandum adiuvante diuinâ gratiâ in hac pastorali curâ ex toto corde provoluti nos sistimus, quia maius gaudium Sãctitati Tuæ in tot curis, in tantis occupationibus & tam ardentib⁹ desiderijs afferri non posse vel ideò credimus, quia ipsæ Tuæ primæ Apostolicæ literæ in universali Iubileo per communes Christianitatis preces Sacerdotes & bonos animarum curatores à

Deo mitti ardentiſſimè depoſcũt. Et iure meritò de Tuâ paſtorali ſolicitudine pro vniuersâ Chriſtianitate tanquam à te dictum affirmatur; Quod Eminentiſſimus quondam Ioannes Philippus Archiepiſcopus Moguntinus (cuius pia & exemplaris converſatio, uti & ſingularis prudentia in regendo, in toto Romano Imperio notiſſima ſunt, vti & ab ipſamet Sanctitate Tua etiamnum commendantur) de ſemetipſo fatebatur, inquiens: ſalus æterna gregis à Deo Nobis commiſſi ſolicitudinem noſtram iugiter exſtimulat, ut eidem præfici curemus paſtores, à quibus & verbo & exẽplo ritè paſcatur, atq; ſic ad omnem honeſtatem morum, & pietatem Chriſtianam ſuauiter inducatur &c. quatenus per hoc nõ

tam ipſe tibi gaudere, quàm efficere poſſes, vt Chriſtiani veri Apoſtolorum & Chriſti Dñi imitatores effecti verbum veritatis cũ gaudio Spiritûs Sancti exciperent, & hoc pacto illi gaudium in terris dare ſtuderent, à quo in cœlis gaudium expectare credunt æternum. Sicut proinde Salvator Noſter verba quæ acceperat Sanctis Apoſtolis dans, leges & conſtitutiones de Regno Dei præſcribens tradidit, & ſic in ſalutem mundi illos miſit: Ita nos cum lege illa Euangelica à Salvatore Noſtro præſcriptâ Conſtitutiones à Ven: Dei Seruo Bartholomæo Holzhauſero &c. Dei, uti confidimus, impulſu conſcriptas, à memorato Archipræſule Moguntino ſummo ſtudio ac ardenti zelo primis typis

mundo propositas, & in animarũ salutem omnibus in suo Archiepiscopatu pro singulari tanti principis in bonos pastores affectu commendatas accepimus, & à Tua nunc Sanctitate cum totius Instituti nostri singulari gaudio confirmatas cognovimus, ita easdem Romanis typis excusas ad pedes Sanctitatis Tuæ humillimè præsentando ideo deponimus, quia ex earum observatione Tibi totiq; S. R. Ecclesiæ, ex eo capite gaudium afferendum speramus, quòd gaudium sit Christo, si fructus Apostolicus, si verborum ab Ipso datorum canon, à generatione, in generationem transmittatur; pro quibus omnibus cum Gratia Dei fideliter præstandis uti nos liberè consecravimus, pacto obligavimus, iuramento vnivimus,

vimus, ſic à Tua Sanctitate Apoſtolicam Benedictionem ſubmiſſiſſimè flagitantes, omnem fidelitatem Tibi, & S. R. Eccleſiæ, uti & Rev: DD. locorum Ordinarijs promittimus, in fidelitate diligētiam, in diligentia curam, in cura veritatem, in veritate unitatē, in unitate pacem, in pace gaudium Chriſti hîc in terris ſectaturi, alterius verò vitæ communia omnibus Sanctis gaudia ſperantes, qui ſumus & manemus Sanctitatis Tuæ,

Humillimi Sacellani

Sacerdotes & Clerici Sæculares in communi viuentes.

INNOCENTIVS PAPA XI.

Ad perpetuam rei memoriam.

CREDITÆ Nobis diuinitus Apostolicæ servitutis ratio postulat, ut salubria Christi fidelium in sortem Domini vocatorum Instituta, ex quibus uberes in Ecclesia DEI bonorum operum fructus assiduè provenire noscuntur, ac Cõstitutiones pro felici, prosperóq; illorum regimine, & progressu, piè prudentérq; factas Apostolici muniminis præsidio roboremus, piáque illorum studia favoribus, & gratijs decoremus, sicut ad Omnipotentis DEI gloriam, & animarũ salutem expedire in Domino arbitramur. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filij Clerici Sæcolares in communi viventes, quod Anno M.DC.XL. operâ tunc in humanis agentis Bartholomæi Holzhauser Vicarij tunc existentis Episco. Chie-

Chiemensis in Bavaria, ac ad Sanctum Ioannem in Leoggenthal Decani inchoatum fuit eorum Institutum, quod Deo opitulante in alijs Diœcesibus, & Provincijs in dies vsq; in præsens adeo excrevit, ut non tantùm à bon: memor: IOANNE PHILIPPO dum vixit Archiepiscopo Moguntino, Sacri Romani Imperij Principe Electore, sed etiam ab alijs pluribꝰ Archiepiscopis, & Episcopis fuerit in eorum Diœceses receptum, & expresse approbatum, ac ab ijsdem per proprias literas, prout etiam à Charissimo in Christo filio Nostro LEOPOLDO Romanorum Rege in Imperatorem electo, & à bonæ pariter memoriæ MAXIMILIANO PRIMO, & FERDINANDO MARIA dum vixerunt utriusque Bavariæ Ducibus, eiusdem Sac. Rom. I. Principibus Electoribus, huic S. Sedi Apostolicæ instantissimè commendatum extiterit. Cùm autem sicut eadem expositio subiungebat, Institutum prædictum sub immediata iurisdictione Ordinariorum, ac dire-

directione unius Supremi Præſidis, prout
modò dicti Exponentes eiſdem ſubſunt,
omni prorſus exemptione ſecluſâ, ſalubri-
ter ordinatum, ac pro felici ipſorum Ex-
ponentium, & Inſtituti huiuſmodi directi-
one, rectaq; iuventutis inſtitutione non-
nullæ Conſtitutiones factæ fuerint, quæ
per Congregationem nonnullorum ex
Venerabilibus Fratribus noſtris Sanctæ
Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus ſuper hoc
negotio à Nobis ſpecialiter deputatam,
reviſæ, & in nonnullis correctæ fuerunt,
ac in unum volumen redactæ, teno-
ris, qui ſequitur; videlicet:

CONSTITVTIONES CLERICORVM SÆCVLARIVM IN COMMVNE VIVENTIVM.

PROOEMIVM.

FINIS huius Vitæ Clericalis non est nouum Institutum, aut Religionem introducere; Sed ipsummet Statum Clericalem & Ecclesiasticum à Christo fundatum, & ab Apostolis obseruatum sub immediata R R. Ordinariorum potestate omni prorsus exemptione seclusâ purè amplecti. Vt verò primæva, ac genuina prædicti Statûs honestas tutiùs, & sanctiùs conseruetur, Sacerdotes huius Vitæ iuxta antiquos Ecclesiæ Canones, secluso fœminarum consortio, bini, terni, vel etiam plures, simul sub priuatâ, & œconomica quadam vnius Superioris directione, ac Inspectione viuent; & bona sua Ecclesiastica in communes pios usus confe-

rent:

rent: atq; sic & priuatam suam, & animarum sibi commissarum æternam salutẽ gnaviter promovere studebant, prout sequentes Constitutiones in certa capita digestæ, uberiùs explicant.

Illud porrò sibi persuadeant, se iurisdictioni Ordinariorum, in quorum Dioecesibus pro tempore beneficia, vel domimicilia obtinuerint (seclusâ omni Exemptione) semper manere subiectos: Quorum proinde, vti & præcipuè ipsius Sanctæ Romanæ Catholicæ Ecclesiæ Matris nostræ Dogmata, Iura, Decreta, & consuetudines, pro viribus obseruabunt, atq; defendent, quemadmodum à Clericis ea obseruari, & defendi par est.

Cæterùm Constitutiones huius vitæ Clericalis in sex partes præcipuè diuiduntur. Prima est de cura propriæ salutis, & profectûs in spiritu. 2. De communitate bonorum. 3. De fraterna cohabitatione. 4. De separatione mulierum. 5. De Obedientia. 6. Deniq; de cura animarum.

DE

DE CVRA PROPRIÆ SALVTIS, ET PROFECTVS IN SPIRITV.

I.

CVm fides ſit fundamentum, & initiũ ſalutis æternæ, ſublatô omnî proprio iudicio, captiuantes intellectum ſuum in obſequium fidei IESV CHRISTI, teneant promptam, ac paratam voluntatem omnibus iis fidem, ac obedientiam præſtandi, quæ vera CHRISTI Sponſa, ac S. Mater noſtra, Romana Orthodoxa, Catholica Eccleſia, credenda, aut facienda declaravit, vel impoſterum declarabit.

II.

Per rectam intentionem in omnibus ſuis actionibus ſincerè gloriam Creatoris ſui ſpectent, curéntq; quantùm in ſe erit, non ſolùm ſe ipſos, verùm etiam omnes alios, ad ſeruiendum Diuinæ Maieſtati excitare propter Ipſammet, & propter

nimi-

nimiam charitatem, quâ prior dilexit nos, neq; in vlla re ſe ipſos quærant, ſed in omnibus creaturis, quemadmodum & in ſemetipſo, Creatorem ſuum, & omnes in illo diligant.

III.

Vnuſquiſq; perſpectas habeat animi ſui propenſiones, & antevertere noverit tentationes, opponendo ipſis remedia, quæ quivis ſibi cum divina gratia comparare, & in promptu habere laborabit, inflectē-do ſe ad ea, quæ ſunt contraria peccatis, & profectui ſpiritûs conducunt; ut ſi quis animadverterit, ſe ad ſuperbiam, aut irã, aliámve paſſionem eſſe propenſum, is exerceat ſe in rebus abiectioribus, & quærat ea, quibûs patientiam exercere, aut alij vitioſæ propenſioni reſiſtere poſſit.

IV.

Ad virtutes ſolidas hominis ſui interioris pro viribus enitantur; præcipuè verò ſtudeant in ſui ipſius cognitione, veráque abnegatione, & Chriſtiana ſimplicitate, in hu-

in humilitate, patientia, & Charitate, timore DEI, cum prudentia & diſcretione plurimùm excellere.

V.

Propter amorem Chriſti Salvatoris ſui libenter debent ferre iniurias, perſecutiones, contumelias & quævis opprobria, imò ex animo gaudere, ſi gratis odio, habuerit eos mundus, & contempſerit; quæ omnia eò ardentiùs complectentur, quòd ſciant ijſdem inſignibus Dominum & Magiſtrum ſuum fuiſſe ſpectabilem.

VI.

Cùm ex ſola voluntatis affectione [quantumvis etiam ſpirituali] vel ſubita boni, verive apprehenſione ad agendum, vel omittendum præcipitanter, & quâ datâ portâ, ruere, maximè ſemper ſit periculoſum, ideo affectus ſuos, etiam ſpirituales, ita refræent, vt neq; in agendo, neq; in loquendo ſint inconſiderati, aut præcipites, ſed re priùs in oculis DEI diſculsâ, penſent, quæ honeſtas, utilitas, ne-

ceſſitas,

cessitas, & veritas rebus agendis, vel omittendis subsit, qvæue commoda aut incõmoda ex ijs sint nascitura.

VII.

Temperantiam in cibo, & potu, ad maius DEI obsequium, & perfectiorem carnis subiugationem, vnicè cordi habeant, & sanctè semper conentur observare. Hinc convivia, quantùm fieri potest, domi forisq; evitent: si verò humanitas, vel Christiana charitas subinde aliud prudenter suaserit, ex Superioris arbitrio stabit, quid hac in re cum ædificatione permittendum sit; nemo proinde hisce citra iussionem se ingerat, aut proprio motu aliquod convivium accedere præsumat.

VIII.

Quando itinerantur, apud huius vitæ Sacerdotes divertant, quòd si in eorum defectu diversorium aliud eos capere necesse fuerit, memores sobrietatis, & frugalitatis, diligenter caveant, ne cibi, & potûs abusu, animæ puritati, & proximorum ædificationi aliquid officiant.

IX.

IX.

Quia otium pulvinar Diaboli, & vitiorum carnis, aliorúmq; plurimorum malorum mater esse noscitur; omnî modò sibi prospiciant, vt semper, etiam extra statutas exercitationes ordinarias, honesta aliqua actione sint occupati, quam singuli pro capacitate sui ingenij, & superiorum directione suscipiant.

X.

Statutis Exercitijs diligenter suum tẽpus tribuant, vniformitatem omnes servent, & semetipsos vtiliter de die in diem in sincerum servitium Divinæ Maiestatis impendant: hinc quantumvis aridi sint, & desolati, fortiter nihilominus ijsdem insistant, scientes, etiam absq; stipendio cælestium consolationum, voluntati Divinæ obsequium rationabile præstare, eiúsque providentiæ, & nutui, perfectâ quadam voluntatis suæ cum diuinâ conformatione, in omnibus sese subijcere; quare constanter

ſtanter pergant, & ad devotionem in quibuſvis difficultatibus ſe iugiter excitent.

XI.

In ſuis ſpiritualibus exercitationibus viæ ordinariæ, ſecundùm communes prudentiæ, & diſcretionis regulas, inſiſtant omnes; &, vt ſe contra dæmonis illuſionis tueantur, Superiorum, & Confeſſariorum ductum ſequantur; noriutq; modos, tentationes, & inſidias maligni ſpiritûs vitandi & ſuperandi.

XII.

Ad maiorem in ſpiritu profectum, aut ſaltem ad neceſſariam illius conſeruationem, omnes quotidie in meditationem, ſecundùm exercitium trium animæ potentiarum, vel aſceticam lectionem, ad minimum per mediam horam poſt matutinas preces incumbant, ad quam ſe pridie veſperi per horæ quadrantem præparauerint, eam potiſſimùm ex vita Chriſti, & Sanctorum materiam ſeligentes, quam ſibi ſinguli magis pro futuram exiſtimabunt.

XIII.

XIII.

Aveant omnes quotidie celebrare, & ita vivere, ut dignè celebrare possint; idcirco summô studiô conentur conscientiam suam, ab omni, etiam minima, labecula mundam servare; mortalem culpam plus, quàm faciem colubri formidantes. In hunc finem ad minimum semel in septimana sua peccata integrè confitebuntur idq; aliàs toties facient, quoties necesse fuerit, & quotidiana tantorum mysteriorum tractatio requisiverit.

XIV.

Vbi non est Chorus, Breviarium Romanum aliasq; preces consuetas, vnà cum conscientiæ examinibus, simul eodem loco & tempore, cum debita attentione, & devotione, in Creatoris sui laudem persolvere allaborent.

XV.

Lectioni, studio, ac meditationi Sacrarum Scripturarum eâ sedulitate, ac frequen-

quentiâ invigilabunt, vt huic tam sancto exercitio, vltra tempus matutinæ meditationis, vel lectionis suprà nominatum, saltem unam adhuc horam quotidie impendant; & ad maiorem fructum inde percipiendum Sanctorum Patrum, probatorumq; Interpretum explanationem desuper adhibeant.

XVI.

Præter statuta Exercitia quotidiana, omnes, & singuli cuiuscunq; Districtûs Sacerdotes, in loco à Superioribus assignando, quot annis recollectioni spiritûs sui per certos dies vacabunt: ad quam etiã extra hoc præscriptum parati esse debent, quando eam Superiores illis, aut utilem, aut necessariam esse iudicaverint.

XVII.

Non solùm æquo animô accipiant, si ad maiorem in virtutibus progressum, proprij defectus ipsis à Superioribus fuerint intimati; verùm etiam ad aliorum correctionem viam sternant: quare si quis

graue

graue delictum, aut tentationem, vel eius periculum in altero notaverit, de hoc Superiorem vel fideliter moneat, vel saltem desuper interrogatus veritatem aperiat, ut ipse pro paterna in suos cura periclitantibus convenienti remedio possit succurrere,

XVIII.

Caveant Sacerdotes sese negotijs sæcularibus, alijsq; rebus ad se non pertinentibus immiscere, & si quam causam ciuilē habuerint, sublimioris statûs sui intuitu in iudicio personaliter non compareant, sed utantur Procuratore; quòd si uerò urgēte necessitate, causam viduarum, pupillorum, aliárumq; miserabilium personarum suscipere charitas suaserit, non faciant id absq; licentia Superiorum; in ijs autem suo duntaxat consilio adiuvandis, memores sint modestiæ, & erga partes litigantes reconciliandæ charitatis.

De

K. O

De Communitate Bonorum.

XIX.

Communitas bonorum huius vitæ Clericos & Sacerdotes obligat, vt redditus ſuos Eccleſiaſticos, quocunque titulo obvenientes quorum tamen libera diſpoſitio de iure ad ipſos pertinet, in communes pios uſus conferant, collatione ſtabiliter in vita, & poſt mortem duratura; [ſalvis iuribus Sacræ Sedis Apoſtolicæ & RR. DD. Ordinariorum] quam eo ipſo facere cenſentur, dū vitæ huic communi ſe aggregant, Hanc porrò communitatē bonorum eò ardentiùs coli decet, quòd Chriſtus Dominus cum Apoſtolis ſuis eā tenuerit, in Eccleſia DEI diu viguerit, & ſacri Canones tam ſanctè ad eam hortentur. Igitur in Authorem vitæ IESUM Chriſtum iugiter reſpiciant; & memores, ſe, ad vendicandam veram libertatem filiorum DEI, & adipiſcendas divitias gloriæ eius, totum theſaurum ſuum in Cruce Domini ſuſpendiſſe, laborent omnem affectum & inordi-

inordinatam animi solicitudinem ergo res temporales sic extirpare, ut solus Christus Crucifixus, velut summum bonum, vniuscuiusq; præcordia abundanter impleat.

XX.

Quapropter, ut in maiore pace domestica, & quiete animi, DEO, sibi, proximo vacare, & vivere possint; ubi plures simul habitant, unus eligatur, qui Beneficiorum, & functionum Ecclesiasticarum redditus è manibus Sacerdotum sibi cohabitantium recipiat, & singulorum necessitatibus ex æquo prospiciat, atq; de receptis, & expensis suo tempore Superiori ordinatam rationem reddat.

XXI.

Habitatio, victus, vestitus, lecti, pro diuersitate locorum uniformiter sic accomodentur, quemadmodum servos & ministros DEI, & Ecclesiæ decet; infirmorum tamen semper habitâ ratione. Sinè expresso consensu Superioris nihil de uno

20

in aliud domicilium transferatur: hinc caveant hoſpites, itinerantes, aut qui aliò commigrant, ne quid, ſiue ex Bibliotheca libros, ſiue ex domo alias quaſcunquè res, clanculum, & pro libitu ſuo, ſecum accipiant, ob confuſiones, & incommoda, quæ ex oppoſito conſequuntur.

XXII.

Qui parentes, fratres, & ſorores in neceſſitate conſtitutos habent, œconomiam ſuam ita inſtituant, & vivant, ut eos charitatiuè iuvare poſſint; ubi verò beneficiorum tenuitas id non patitur, ex diſpoſitione Superioris defectus aliunde ſupplebitur. Illi autem, qui ab eiuſmodi onere iuvandorum parentum, fratrum, ſororum liberi ſunt, ne arbitrentur rapinam id, quod ad obſequium pietatis, & neceſſitatis, in ſuorum confratrum parentes, fratres, & ſorores, ab eodem Superiore cõmendatos expenditur, verùm ſibi perſuadeant, (cùm charitati fraternæ omnia ſint communia) in ſuos impendi: unde qui

qui non habent parentes, fratres, vel sorores in necessitate constitutos, sint tanquam habentes, gratiásq; Deo agant, quòd hac libertate eos donârit.

XXIII.

Cæterum Communitas bonorum huius vitæ Clericalis, prout suprà insinuatũ, procedit solummodo de bonis intuitu munium, functionum, ac redituum Ecclesiasticorum quomodolibet quæsitis: bona autem patrimonialia sub libera cuiusque dispositione relinquuntur; cum hoc tam ē moderamine, vt in ijs dispensandis prima, ac potissima pauperum consanguineorum ratio habeatur: bonô nihilominus communitatis nostræ Clericalis non præteritô. Ad evitandam verò omnem in hac disciplinâ Clericali, & pace domestica confusionem, & alia incommoda, huiusmodi dispositiones patrimonialium diligenter consignentur, & Superiori, quoties ipsi videbitur, desuper ratio reddatur: lites verò, si quæ super dictis bonis patrimoniali-

9.

nialibus movebuntur, non à Sacerdotibus in persona, multò minùs nomine Communitatis, sed per procuratores coram Tribunalibus agitentur.

De Fraterna cohabitatione.

XXIV.

Duo, tres, vel etiam plures Clerici, pro locorum qualitate (conformiter antiquis Ecclesiæ Canonibus) eâdem in domo, ac mensâ piè, sobriè, castè & fraternè cohabitent; nec facilè aliquis solus exponatur, nisi locorum distantia postulet, eáque sit parochialium prouentuum tenuitas, ut duo cohabitare non possint: tales verò soli exponantur, qui eam vitæ morúmq; constantiam probarunt, ut solitudo nihil periculi secum trahere meritò credatur.

XXV.

Vt autem huius vitæ socialis disciplina, vitatô otiô, sanctiùs continuetur, & simul maior proximo utilitas accrescat, teneros adolescentes in bonis moribus, & literis,

literis, eò vsq; informabunt, prout singulorum capacitas, opportunitásq; locorũ permiserit.

XXVI.

Ne tamen ipsi Clerici notitiam studiorum Theologicorum, & Controversisticorum in scholis acquisitam deperdant, sese, etiam postquam ad animarum curam, aliásque functiones clericales applicati fuerint, in prædictorum studiorum exercitio diligenter occupabunt, & subinde in loco ad hoc deputando, per repetitiones & conferentias desuper instituendas, aliquod suæ industriæ, ac profectûs specimen exhibebunt.

XXVII.

Fraternam charitatem, & unionem sedulò observare nitantur, supportantes se mutuò in charitativa patientia, & infirmitatis propriæ recordatione; quemadmodum nos, & totum mundum in

CZ

peccatis innumeris divina bonitas benignissimè sustinet.

XXVIII.

Quilibet Sacerdotum, quavis hebdomadale pro Summo Romano Pontifice, & occurrentibus Sanctæ Ecclesiæ necessitatibus, nec non pro incremento hujus vitæ Clericalis, & singularibus ejus Benefactoribus unam Missam faciat: menstrua verò sacra duo (unum quouis in loco pro eiusdem Ordinario, alterum pro defunctis Confratribus, & Benefactoribus) à singulis celebrentur. Quotiescumque etiam continget aliquem ex dictis Confratribus è vita decedere præter consuetas exequias, quæ in sepulturæ loco peragentur, quivis Sacerdos hujus vitæ, pro salute animæ eiusdem, tria Sacra legat; preces, & alia pietatis opera uniuscujusque libertati relinquuntur.

De

De separatione mulierum.

XXIX.

Cùm Sacerdotes quotidianum Christi Domini receptaculum fiat, arctissimam castitatis custodiam omnes habeant, enitendo Angelicam puritatem imitari; ad quam obtinendam portas sensuum occludere, omnésque occasiones, & privata cum mulieribus commercia diligentissimè fugere studeant.

XXX.

Quare nullæ mulieres cum hisce Sacerdotibus in eadem domo habitent; sed quantum fieri potest, in administratione domûs & culinæ, operâ virorum utantur. si tamen familiæ rusticæ, vel alia invitabilis necessitas, mulierum famulitium requirat; matres, vel sorores, si haberi possint, vel saltem tales suscipiantur, quas vitæ, morúmque honestas commendat; eâ nihilominus separatione factâ, quæ

Superioribus videbitur fore sufficiens, & necessaria.

De Obedientia.

XXXI.

Viam regiam sanctæ illius obedientiæ omnes teneant, quam locorum Ordinarijs exhibere Clerici Sæculares communiter tenentur: quemadmodum hæc vita clericalis ab origine sui, sine exemptione, illorum Iurisdictioni se subijciens sanctè servavit, & servare deinceps perpetuò debebit. Præterea omnibus, & singulis dictæ vitæ constitutionibus, ac omnibus illis, quæ eorum Superiores rationabiliter in Domino mandaverint, circa actiones, & functiones suas privatas & œconomicas, perfectam quandam obedientiam, non solùm opere, verùm etiam voluntate, & intellectu, præstare pro viribus enitantur; salvâ semper in omnibus Ordinariorum authoritate, & Iurisdictione.

XXXII.

XXXII.

In obtinendis, vel retinendis beneficijs non proprium suum arbitrium, vel commodum spectantes, promptum semper, & paratum animum habeant, vel manendi, vel aliò eundi; sic tamen, ut in acceptione, ac dimissione, seu renunciatione ejusmodi beneficiorum, ordo debitus, & uniuscuiusque Dioecesis consuetudo semper observetur.

XXXIII.

Secundùm subordinationem superioritatis, & inferioritatis unusquisque in conversatione sua, vel officio, ab alio se dirigi patiatur: si quis tamen fortè irrationabili, & indiscreto imperio gravetur, ad Superiorem recurrat; qui pro sua discretione in Domino remedium afferet.

XXXIV.

Superioribus suas necessitates candidè aperiant, & amotîs suspicionibûs, eorum

dicta, & facta, ita accipiant, ut ſemper in meliorem partem interpretentur, etſi propriæ voluntati, & judicio contraria eſſe videantur: maximè verò caveant murmura, & factiones contra Superiorum diſpoſitiones excitare; hæc enim mutuam charitatem ſcindunt, bonum regimen diſturbant, & inſtar peſtis corpus viréſque Communitatis inficiunt, ac divino ſpiritui adverſantur.

De cura animarum.

XXXV.

Cùm pro noſtræ vocationis ſcopo habeamus, juxta normam SS. Canonum (quo ad ejus fieri poterit) & vitæ Eccleſiaſticæ honeſtatem, puritatemque vivere, & ſimul per functiones Parochiales Dei honorem, & ſalutem animarum, ſincerè atque vigilanter, cum propriæ perfectionis ſtudio, per Dei gratiam promovere; idcirco Sacerdotes hujus

vitæ singulari industriâ dictam animarum curam exercebunt, & quidem eâ ferventi charitate, ac solicitudine, ut neque in verbo, neque in opere, aut exemplo bono aliquid desideretur, quod ad oviculas sibi concreditas, etiam cum extremo vitæ periculo, ritè pascendas conducere possit.

XXXVI.

Sacramentorum itaque administrationem, Sacrarumque Cæremoniarum functiones, cum decenti gravitate, & veneratione peragant. Ritus etiam ubique illos observent, quos Romana Ecclesia, & locorum Ordinarij præscripserint.

XXXVII.

Ad frequentem usum Sacramentorum, Pœnitentiæ, & Eucharistiæ populum fervidè adhortentur; necessitatem, vim, & effectus eorum explicando; maximè verò invigilent, ut ægroti Sacro

Viatico, & extremâ Vnctione maturè provisi, ex hac vita decedant.

XXXVIII.

In prædicando Evangelio Christi, solius DEI gloriam, & animarum salutem spectantes, ab omni invectivarum genere, & acrimoniâ verborũ in particulares personas abstineant, neque hominibus, sed DEO placere studeant: unde, & ostentationem, & auditorum captui minùs accommodatos conceptus fugiant; ea semper in medium proferentes, quæ, pro diversitate auditorij sui, populum in veritate Christiana erudire, aut in moribus corrigere, vel in charitate, aliarúmque virtutum studio magis accendere apta sint. De quibus plura infrà.

XXXIX.

In sensu simplicitatis, & veritatis Christianæ abundantes, Ecclesiæ traditiones, & Sanctorum Patrum doctrinas, præcipuè verò Sacræ Scripturæ libros summè æsti-

æstiment, venerentur, & sibi familiares reddant; quos non ex propria sapientia interpretando, ad subtiles conceptus trahere, sed simpliciter ita proponere studeant, prout est utile ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, & ad erudiendum in justitia, & prout Sancta Ecclesia, Sancti Patres, & Theologorum orthodoxorum consensus, sanctè hactenus intellexit, & etiamnum intelligit.

XL.

Doctrina catechetica, ad rudiores, & parvulos in articulis fidei orthodoxæ, & moribus Christiano homine dignis ritè instruendos, singulis Dominicis in Ecclesijs parochialibus uniformiter ex præscripto instituatur; ut sic ex naturalibus ignorantiæ tenebris ad lumen veritatis fidei, & in viam sanctæ conversationis traducantur.

XLI.

Ad hoc plurimùm juvabit, si scholas

vernaculas (quæ magnum, præter alia commoda non pauca, doctrinæ catecheticæ cum fructu proſequendæ præſidium conferunt) ruri non minùs, quàm in civitatibus, omni ſtudio & ſolicitudine inſtituendas curent, frequentiùs viſitent, & ea, quæ in catecheſi dicta, vel dicenda ſunt, ludimagiſtrum parvulos ſuos docere jubeant.

XLII.

Ex vernaculis hiſce ſcholis aliqui bonæ indolis parvuli ad ædes parochiales aſſumantur; qui Sacerdotibus ad altare inſerviant, menſæ miniſtrent, ad eámque Scripturam Sacram legant, canere, & latinè loqui paulatim addiſcant; in myſterijs quoque Chriſtianæ fidei, timore Domini, ingenuis moribus, bonis literis, & alijs hujus vitæ Clericalis principijs inſtruantur; ſicque ad omnem pietatem, & morum honeſtatem ab ineunte ætate, ſolicitè educentur.

XLIII.

Animarum fructum plurimùm promoveri sciant, si parochiani sincerâ charitate foveantur: hinc ægrotos frequentiùs invisant, eísque, cùm opus erit, ad ultimam luctam ex debito salutaribûs monitîs assistant, & confortent: pauperum verò, pupillorum, viduarum, aliarúmque miserabilium, & afflictarum personarum singularem quandam curam habeant, earundem necessitates, & miserias, quantum fieri potèrit, consiliô, operâ, solatiô sublevando.

XLIV.

In parochijs suis nihil novi incipiant, nihil mutent; verùm consuetudinibus laudabiliter hactenus observatis insistant: maximè verò caveant, ne in ullam controversiam, præsertim cum Magistratibus se intromittant; nisi requisitô priùs Superiorum consiliô, & impetratô consensu.

XLV.

Hanc Clericorum ſæcularium vitam diligant, defendant, propagent, & in vocatione ſua, tanquam generoſi milites in ſtatione, quibuſcunque adverſis non obſtantibûs, conſtanter perſeverent; ac pro firmiore harum Conſtitutionum obſervatione, & cuſtodiâ, quandoque colloquia inſtituant, quibûs id efficiant, ne res ſuæ, ſive ſpirituales, ſive temporales, aliquid capiant detrimenti; & caſu, quo diſciplinam diſſolvi, vel œconomiam periclitari deprehenderint; provido, maturóque conſiliô occurrant, quod ipſum aſſequentur faciliùs, ſi quivis in examine privato, juxta ſtatum, & conditionem ſuam, ſuper his Conſtitutionibus, cum propoſito emendationis, diligenter ſe examinaverit.

XLVI.

Denique hæ Conſtitutiones ſub peccato,

cato, per ſe loquendo, non obligant, etſi quis ad hanc vitam clericalem ſervandam per juramentum ſe adſtringat.
Solus autem ille perjurus cenſebitur, qui proprio motu ſe ab hujus clericalis vitæ, & diſciplinæ ſtatu ſeparaverit.

CONSTITUTIONES IVVENTVTIS AD VITAM SACERDOTALEM CLERICORVM SÆCVLARIVM IN COMMVNE VIVENTIUM EDUCANDÆ.

PROOEMIVM.

FINIS hujus vitæ Clericalis est, & Clericos sæculares in commune viventes in honestate, & disciplina clericali conservare & ingenuos adolescentes ad eandem educare : unde qui hîc aluntur firmiter sibi proponere debent, quòd Sacerdotes facti, sub disciplina hujus vitæ ad incrementum Ecclesiæ Catholicæ militare, & juxta propriam, etiam aliorum salutem ex professo procurare velint. Quare, qui ad hujus disciplinæ institutionem accedunt, sibi persvadeant, se verè in filios, & in membra huius corporis suscipi :

ſcipi: igitur ſepoſito erga domum paternam & conſanguineos inordinato affectu, eò magìs Deum Creatorem ſuum, & ſpirituales ſuos parentes diligere debent, quò majora beneficia & pretioſiorem vitam omninò gratìs ab ipſis accipiunt. Proinde hanc Clericorum ſæcularium vitam, vt veram & chariſſimam Matrem habeant, illius diſciplinæ ex animo ſe ſubmittant, tradendo perſonas ſuas, inſtituendas & erudiendas ſecundùm voluntatem ſuorum Superiorum: maximè verò ad perfectionem debitam, & gradum quendam excellentem communitatis bonorum, dilectionis fraternæ, caſtitatis, & obedientiæ ab adoleſcentia conentur; in quibus, veluti columnis, tota ſtructura hujus vitæ Clericalis ſubſiſtit. Porrò Conſtitutiones hujus juventutis ad Vitam Clericorum ſæcularium ritè educandæ in tria potiſſimùm puncta dividere viſum eſt. Primum erit de pietate Chriſtiana: alterum de morum honeſtate; tertium de ſtudijs literarum.

De Pietate Christiana.

I.

ARticulos fidei Catholicæ, eorúmque fundamenta animis suis firmiter imprimere; item tam Sacramentorum virtutes, quàm etiam significationes sacrarum Cæremoniarum, earúmque congruitates probè addiscere studeant, ex quorum deinde scientia intelligant, solam Ecclesiam Catholicam cælestis sapientiæ, & divinæ veritatis, insuper & morum laudatissimorum in terris Magistram existere, extra quam salvari impossibile sit.

II.

Nosse præterea debent, mundum, carnem, & diabolum esse tres animæ nostræ capitales hostes, qui viam ad Cælum tanquam latrunculi obsidentes, suis hostilitatibûs efficiunt, vt tota vita hominis sit militia super terram, ad quam viriliter oportet accingi. In hunc finem sibi omnis generis practica pricipia, ac media faci-

faciliora ex lectione, & meditatione sacra comparabunt, quibûs concupiscentiæ motus, aliæque tentationes eludi, & muscarum instar possint ac debeant repelli. Huic rei maximoperè deservient libri piorum Auctorum, quos Pater Spiritualis singulorum captui, atque profectui idoneos judicaverit.

III.

Frequenter sibimetipsis inculcent humani generis vilitatem, vanitatem, fragilitatem, & nihilum, ut ex hujuscemodi cognitione, & quotidianâ experientiâ agnitionem sui ipsius paulatim consequantur. Item tam beneficia Creationis, Redemptionis, & Sanctificationis, quàm pœnas eorum, qui iisdem abutuntur; sicut & quatuor hominis novissima perpetuò ob oculos ponant; ut sic vel ad amorem D E I, gratique animi affectum, vel ad justum timorem Domini seriò impellantur; super quæ, tanquam firma Chri-

ſtianæ vitæ fundamenta, olim ſolidarum virtutum ædificium extruere oportet.

IV.

Virtutum Theologicarum, fidei, ſpei, charitatis; & Cardinalium prudentiæ, temperantiæ, fortitudinis, & juſtitiæ genuinam naturam practicè addiſcant. Ad hæc in vera humilitate, patientiâ, abnegatione ſui ipſius jugiter ſe exerceant, omnéſque ſuas actiones in vera diſcretione inſtituere ſeriò conentur: maximè verò quodnam in quavis virtute mediũ, & quænam vitioſa extrema ſint, ſedulò indagent: aliàs enim juvenilis impetus, ob ſuam immoderatam vehementiam, experientiâ teſte, facilè & plerumque ad extrema deflectit. Hîc multum proderit, ſi quilibet aliquid temporis certo cuidam vitio, vel particulari defectui extirpando, & virtuti oppoſitæ exercendæ, juxta majorem ſuam indigentiam & utilitatem de conſilio Patris Spiritualis, vel quoties ſibi aliàs viſum fuerit, impendat.

V.

V.

Veram indifferentiam erga omnes res hujus mundi habeant; solum illud optimum existimantes, quod à Dei, & Superiorum voluntate dimanat: proinde promptam obediendi voluntatem, quæ omnibus hanc vitam sectantibus maximè necessaria est, à juventute sibi comparabunt.

VI.

Tam primam innocentiam, quàm castitatem mentis, & corporis, ut pupillam oculi, illibatam conservare satagant: proinde principijs obstent, & omnes malas suggestiones sinè cunctatione ex animo eijciant.

VII.

Ad sensuum suorum tam internorum, quàm externorum custodiam pro viribus attendant: maximè verò ab auditione rerum turpium, tanquam à facie colubri, fugiant; & si fugere non possint, reprehendant, vel saltem seriò apud se detestentur.

VIII.

Oculos ſuos ab omni curioſo intuitu Sexûs fæminei, aliarúmque vanitatum, quæ hominem faſcinando inquinare, vel diſtrahere ſolent, ſolicitè avertant. Hinc frenum timoris Domini ſibi inijcientes, foris, & in templo oculos ab omni inordinata evagatione pro viribus cohibere nitantur; quod faciliùs conſequentur, ſi præſentiam DEI, & futurorum bonorū ſtabilitatem, reſpectu quorum hæc caduca vileſcunt, animò jugiter revolvant.

IX.

Turpiloquia, ſicut & blaſphemiæ, procul arceantur; & ſi quis in his deprehenſus, tertiáque vice correptus, emendationem effectivè non demonſtraverit, tanquā peſtis è conſortio innocentum eijciatur.

X.

Ne rerum ſingularium uſu ad avaritiæ ſordes inclinentur, nemini liceat pecunias proprias, aut res alias, clandeſtinè, poſſidere;

dere ; & si quis à parentibus, consanguineis, tutoribus, aut quibuscumq; aliis simile quid acceperit, non sibi seorsim reservet, sed in communi custodiâ Superiori asservandum tradet. Hinc etsi plutei ad asservationem quarundam recularum studiosæ juventuti necessariarum, singulis permittantur. Superior tamen ad eos clavem magistram habebit.

XI.

Singulis diebus, statim post preces matutinas, mediam horam lectioni spirituali, vel meditationi diligenter impendant ; & quæ ex attenta lectione, vel meditatione notatu digna deprehenderint, cum brevi reflexione, primò memoriæ bene mandent, tum etiam in libro suo spirituali ad hoc deputato clarè , & breviter notent, ne thesauro spiritualis scientiæ defraudentur.

XII.

Quotidie, tempore, & loco sibi assi-

gnato, tremendo Miſſæ Sacrificio devotè interſint; & ſub eodem non ſolùm corpus, & animam, verùm etiam omnes cogitationes, verba, & opera ſua Patri cæleſti per IESVM CHRISTVM in ſervitium offerant: & qui Officium parvum B. Virginis MARIÆ necdum orant, Officium Immaculatæ Conceptionis à S. Sede Apoſtolicâ approbatum, unà cum Hymno S. CASIMIRI, pariter approbato vel approbando præcipuè pro conſervanda caſtitate perſolvant: cùm verò celebrans ad Communionem pervenerit, ſuam quoque ſpiritualem Communionem (prout didicerunt) inſtituant.

XIII.

Qui verò in majoribus Claſſibus exiſtunt, Officium Beatæ MARIÆ Virginis pro incremento gratiæ vocationis Clericalis ſingulis diebus recitent; ſic quidem, ut Primam, Tertiam, Sextam, & Nonam ſub Miſſæ Sacrificio, Veſpe-

ras verò, & Completorium, cum Matutino & Laudibus pro die sequenti, tempore pomeridiano paulò ante cœnam in honorem Genitricis DEI, Reginæ, & Patronæ singularis hujus vitæ Clericalis, pro temporum diversitate, alternis vocibus recitando persolvant.

XIV.

In templo sub Missæ Sacrificio, aut Vesperis verâ pietate, & modestiâ prælucentes, ab omni garrulitate, & strepitu, oculorum curiositate, & inordinatâ mentis, omniumque aliarum facultatum effusione se custodiant. Sub auditione Verbi DEI januam alienis cogitationibus præcludendo intellectum, memoriam, & voluntatem, ad percipiendum debitum fructum, Concionatoris sermoni ex animo accommodent.

XV.

Philosophiæ, & Theologiæ studiosi singulis septimanis, & majorum totius

anni Feſtivitatum diebus, conſcientiam ſuam Sacramentali Confeſſione expiare, & ad Sacram Communionem accedere aſſueſcant: qui verò in humanioribus Scholis exiſtunt, ſaltem ſingulis quatuordecim diebus id obſervabunt. Confeſſariis autem confiteantur omnes, quos Superiores, vel ex hujus vitæ Clericalis Sacerdotibus, vel aliunde determinaverint.

XVI.

Poſt Communionem aliquantum temporis in gratiarum actionem pro tanto beneficio, aliquam affectuoſam orationem, vel ore, vel mente recitando impendant; in qua omnia viſcera ſua, cum omnium neceſſitatum ſuarum, tam privatarum, quàm publicarum Eccleſiæ, explicatione, coram oculis divinæ Majeſtatis effundent, & in vulnera Chriſti hoſp tis amabiliſſimi abſcondendo commendabunt.

XVII.

Vt ab occultis ſathanæ, & naturæ vi-
tiatæ

tiatæ infidiis faciliùs præferventur, ab adolescentia assuescant, non raró cum Superioribus, Patre spirituali, & Confessario super statu hominis sui interioris conferre; & iisdem graviores, præsertim extraordinarios, animi sui motus, & impulsus candidè aperire, id, quod ad cognitionem, & discretionem spirituum, an ex DEO sint nec ne, plurimùm prodesse dignoscitur.

XVIII.

Singulis annis recollectioni spirituali, qui ejusdem capaces sunt, per aliquot dies vacabunt. Idem observetur in eorundem susceptione ad hanc vitam, antequam juramentum præstent: adjungant etiam confessionem generalem totius vitæ, nisi antè eam fecerint.

XIX.

Majores junioribus in observatione cõstitutionum, tanquam speculum veræ integritatis, pro viribus præluceant; & cogitent,

gitent, se à pueritiæ indulgentia ablactatos, jam ad veras, & solidas virtutes evocari; proinde spirituali fulgore, studiosis nempe Virtutum, & Exercitiorum hactenus præscriptorum actibus, in vera discretione ubique prælucere conentur.

De morum honestate.

XX.

Ad eam integritatem morum omnes & singuli pro viribus attendant, ut castigationibus non indigeant; & si deliquerint, citò contriti, & humiliati, fateantu suam culpam, atque cum proposito seriæ emendationis, se Superioris arbitrio submittant, sustinentes libenter pœnitentias quæ pro qualitate delicti fuerint injunctæ; idque sine resistentia, aut murmuratione, vel frivolâ excusatione.

XXI.

Senectutem venerentur; & tam domi Superiores, quàm foris Sacerdotes, a perso-

personas Ecclesiasticas quascumque, maximè verò præceptores suos, & omnes homines, secundùm cujusque statûs dignitatem, ex animo venerentur, ac debitum honoris titulum impendant.

XXII.

In externis cæremoniis, quæ in modò dictæ reverentiæ signum solent adhiberi, hypocriticam pseudopoliticorum simulationem, & ineptam gesticulationem, ut pestem fugiant; è contrà cum debita gravitate, modestiâ, & decore, ut recta prudensque dictabit ratio, venerationem paucîs ostendant.

XXIII.

Quoties domi, vel forìs, sibi invicem obviabunt, semper ij, qui sunt in inferiori Classe adolescentes altiorum Classium; omnes verò, & singuli suos Superiores, aliosque Sacerdotes, honore debito præveniant; Majores quidem detecto capi-

te, Superiores verò, & Sacerdotes, etiã cum inclinatione corporis salutantes.

XXIV.

Coram Superioribus, & Majoribus se ultrò non facilè ad loquendum ingerant, ad interrogata verò paucîs, modestè, & graviter respondeant. Cum æqualibus ea agere, & loqui expedit, quæ vel honestas, vel utilitas, vel necessitas commendat.

XXV.

Quando advertent, ex domesticis aliquem deliquisse, aut ad delictum periculosè inclinari, vel si aliud quodcumque scandalum patiantur, ad Superiorem debitâ cum modestiâ, locô, & tempore congruô, fraternæ correctionis causâ deferre teneantur, ut maturè malo occurri possit.

XXVI.

Contra correctionem Superiorum non murmurent, & si quid injustè sibi pati vide-

videantur, patienti taciturnitate prudenter sufferant, & in meliorem partem accipiendo cogitent, sed de præsenti non intelligere correctionis mensuram. Inprimis autem caveant, ne de suis Superioribus malè loquantur, vel illos judicent, irrideant, aut illorum dicta, facta, correptiones, dispositiones &c. sinistrè interpretentur; multò minùs talia suis sociis, aut, (quod pejus foret) extraneis evulgent.

XXVII.

Contrà dispensationem necessariorum, nullas factiones, & murmura excitent; sed si quem defectum horum quomodolibet in veritate notaverint, competenti Superiori seorsim indicabunt, ut suo tempore, & modo sciat remedium adhibere.

XXVIII.

Ab omni specie mendacii abstinere; veritatem verò, quæ inter præcipua benè moratæ juventutis ornamenta meritò numeratur, tanquam pupillam oculi, in o-

omnibus verbis, & actionibus suis custodire studeant.

XXIX.

Non adulentur, non pietatem fingant; neminem decipiendo verbis circumveniant: & in narratione rerum auditarum ab omni falsa amplificatione abstineant, ut sicut os loquitur, ita in veritate sentiat cor.

XXX.

Nemo alterum mendacii inciviliter arguat; nec in passione iræ erga se invicem effervescant, aut vindictam sumere quocumque modo attentent: ad competentem verò Superiorem, si rei gravitas postulaverit, rationabiliter, & sine cupiditate vindictæ deferre nemo prohibetur; qui noverit optimè in Domino providere.

XXXI.

Sermone utantur modesto, non Sapientiæ sublimitatem affectent, non falsa homi-

humilitatis abjectionem; sed in omnibus curent simplicitatem sinceritatemq; Christianam servare, quibus ædificetur proximus, non offendatur.

XXXII.

In ijs, quæ narrant, ambages, & superfluos verborum ambitus, sicut, & circumstantias ad rem non pertinentes, abscindant, & modò rectô, ac planô ad scopum sui discursûs festinent, aliis etiam discurrendi locum cessuri.

XXXIII.

Seipsos præ aliis non extollant, neque interiùs in suis rebus sibi vanè complaceant: multò minùs seipsos aut sua laudare, & per jactantiam magni facere præsumant: cogitare enim debent omne bonum esse desuper à Patre luminum.

XXXIV.

Non sint morosi, erga omnes autem

affabiles, manè, & vesperi salutem invicem impertiantur: minores in alloquio à Majoribus, & Superioribus affatum expectent; quod debitæ submissionis & verecundiæ signum fuerit.

XXXV.

Tam vultûs tristitiam, & oculorum austeritatem, quàm levitatem in seipsis omnes sic corrigant, ut suavitas cum gravitate, modestia verò cum magnanimitate in cujusvis vultu certare videatur; in hoc ipso tamen omnem simulationem, & hypocrysin excludentes.

XXXVI.

Exclusâ omni levitate, in incessu gravitatem cum modestia conjungant semper, incedendo non currant; in vestibus munditiem ament; sordes oderint, & in omnibus verbis, actionibusque suis gestus membrorum, ac totius corporis compositionem talem exhibeant, quæ omnem hominem ædificare possit, ac debeat.

XXXVII.

XXXVII.

Erga cibos in mensa appositos ipsius appetitûs sensualitatem sibi prædominari sic non sinant, ut gula rectæ rationis usum præveniat; quantum autem ad moderatam corporis refectionem necessarium fuerit comedant: in singulorum ciborũ contrectatione debitam modestiam, ac decorem in aliorum ædificationem observent: silentium quoque in triclinio sanctè servetur, extra mensam porrò ordinariè sive domi, sive foris, abstineant, neque sinè licentia Superiorum alibi comedant, aut bibant.

XXXVIII.

Post mensam aliquantum temporis honestæ recreationi indulgebunt, sic tamen, ut ab indecora corporis agitatione abstineant, & cum ea circumspectione, ac modestia lætitiam attemperent, ut nemo prudens offendi queat.

XXXIX.

Nemo autem, sive domi, sive foris, recreationi se subducere, vel ad alia loca, occasiones, aut consortia declinare, vel eo tempore, præpostero ordine, literis operam dare, vel in loco solitario se tristitiæ, aut melancholiæ dedere permittatur: est enim tempus flendi & tempus ridendi; omnia tempus habent.

XL.

Quamvis humanum sit, intra limites virtutis Eutrapeliæ, jocari, & jocos, aut sales ab aliis accipere, ac tolerare posse; nihilominus tamen stultiloquia, scurilitates, & alia, quæ honestatis terminos, mediumque discretionis excedunt, in nulla occasione tolerentur. Cùm verò ex humanâ imperfectione, tam domi, quàm foris, contra dictas Eutrapeliæ & discretionis leges non raró peccari soleat; à teneris assuescant, ne ita delicati efficiantur, ut nihil pati velint, aut possint, existimantes

mantes omnia sibi ex voto accidere debere.

XLI.

Cùm valde indecens sit, proprium sermonem suis interpolare cachinnis, ideo in narrandis, vel audiendis leporibus, ac facetiis, nolint aliis in ridendo palmam præripere; sed appetitum suum inhibentes, cum moderata suavitate oris sua loquantur, vel alios auscultent: aliis in risum solutis, & ipsi subrideant; prout virtus Eutrapeliæ suaserit; vitando duo extrema, nimiam quidem austeritatem ex una, nimiam vero levitatem ex altera parte.

XLII.

In recreationibus invicem verbis, vel actionibus irritare, aut insulsorum morum ineptiis molesti esse nolint, quibûs alii ad tristitiam, nauseam, iracundiam vel antipathiam provocentur.

XLIII.

XLIII.

In auscultando alterius discursu, secluso omni contemptu, sagaciter observent, quid is pulchrum, quid indecens effundat, indeque sibi documenta tacite efforment, quomodo se in simili occasione gerere velint, quæ cavere, quæ observare: loquentem autem proximum importunè ne interrumpant, sed patienter audiant; indecens enim est audiri velle, audire verò non nisi impatienter.

XLIV.

Nemini detrahant, aliorum dicta, & facta in melius interpretentur. Sinistrè verò alios judicare, & amarìs verbis perstringere, oderint, cane pejus & angue.

XLV.

Vbi duo, tres vel plures, fuerint simul, caveant, ne defectus tertii, (quisquis ille fuerit, domesticus vel extraneus, Superior vel æqualis) imprudenti ore suggillent,

lent, quod enim ſibi quis fieri non vult, æquum eſt, ne faciat alteri.

XLVI.

Alterius dicta, vel facta, ſeu graviora, ſeu leviora videantur, tertio non revelent; ſed ad Superiorem, ſi correctione indiguerint, cum debita modeſtia, & commiſerationis affectu deferant.

XLVII.

Ab aliis audita in ſe ſinant emori, quæ cum debitâ utilitate, neceſſitate, aut honeſtate non propalari poſſunt: quod fiet, ſi Superiores abolendæ garrulitati, adoleſcentes verò ſervando ſilentio dederint operam.

XLIX.

Si quis proximum, vel fratrem ſuum, de tertio malè loqui audiêrit, hoc tertio non manifeſtabit: multò minùs, quæ tertius ille de eodem proximo dixerit, velut ſuſur-

susurro, effutiet: hæc enim quia discordiam seminant, etiam in rebus levibus, adolescentes odiô capitali prosequi meminerint.

XLIX.

Vnus alterum vexando, irritando, vel defectus exprobrando ad iram non provocet; multò minùs discordiam inter fratres seminare, aut cum altero verbis, pugnisque contendere attentet; quæ omnia, sicut è diametro bonis moribus repugnant, ita in domo juventutis nequaquam tolerabuntur.

L.

Quòd si unus alterum læserit, citò in gratiam redeant, & qui illatæ injuriæ reus fuerit, injunctâ pœnitentiâ, læsæ parti humiliter deprecando satisfaciat.

LI.

Injurias tamen ab aliis sibi illatas nullô
modô

modô vindicare velint, scientes in patientia possidere animas suas; maximè si tantùm in propriam personam sinè alio nocumento redundare videantur.

LII.

Si quando proximus in flagranti passione effervescit, qui sibi præsentes sunt, cedant, illius iræ dando locum, ne similiter accendantur. Hinc neque corripiant quemquam in fervore animi constitutum, sed tempus congruum expectent, donec ardor sedetur, & sedatâ passione correctionis sit capax.

LIII.

Nemo alteri quicquam furetur, aut ex petulantia abscondat: proinde seriò sit omnibus interdictum aliorum musæa pervagari, aut pluteos lustrare.

LIV.

Omnium rerum munditiem diligentes,

tes, non tantùm in muſæo libros, chartas, aliaque ſtudioſis neceſſaria, poſt ſingulos uſus in ordinem componant; verùm etiam in cubiculo veſtimenta quæcumque inter ſordes perire, & aliis nauſeam creare non ſinant.

L V.

Longiores crines, aut comam non nutriant; ſed proſcriptâ indecorâ capillorum longitudine, modeſtam mediocritatem ex præſcripto uniformiter omnes ſervent, ut caput honeſtè tegatur, non obruatur.

L V I.

Seorſim dormiant omnes; & totum corpus cum omnibus membris ad debitam honeſtatem componere, ſicque compoſitum in obſequio ſervare aſſueſcant.

De ſtudiis literarum.

L V I I.

Gratiæ D E I, & naturæ talentis virili-

ter

ter cooperentur; virtutumque ſtudio illum ſcientiarum profectum conjungant, qui virtutibus adminiculetur.

LVIII.

Tam in ſcholis, quàm domi, eliminatâ omni petulantiâ, explicationibus, aliisque ſcholaſticis exercitationibus, ſedulâ attentione aures præbeant.

LIX.

Tempore ſtudiorum nemo ſtrepitum, aut pulveres excitet, multò minùs extra proprium muſæum in domo vagetur, aut quocumque modò alios inquietare, & à ſtudiis impedire auſit.

LX.

Concertationes ſcholaſticæ abſque clamore nimio, qui veritatem dubii ſolummodo confundit, ſic inſtituantur, ut argumentans tardè & ordinatè ſua proponat; defendens verò patienter argumen-

tum

tum audiens ad formam reſpondeat. In ſe invicem non invehantur, neque fervore nimio, vel irâ excandeſcant: multò minùs unus alterum confundere, ſed rei propoſitæ veritatem eruere conentur, & ubi illius evidentia, vel probabilitas conſtiterit non violenter argumentum ex ſtimulo ſuperbiæ intellectualis torquere præſumant, ſed veritati, vel probabilitati prudenter acquieſcant.

LXI.

A prandio ante initium ſtudiorum mediam ſaltem horam cantui chorali addiſcendo impendent omnes, à quo nemo eximi poterit. Hunc ſemel edocti, vel ad cantûs figuralis, vel muſicæ inſtrumentalis varia exercitia pro cujuſque capacitate applicabuntur.

LXII.

In quibus quilibet privatim deliquit, etiam privatim caſtigetur, publica verò delicta publicâ pœnitentiâ intra domeſti-

cos

eos parietes mulctentur, ut sic scandalum tollatur, & alii à similibus absterreantur.

NObis propterea præfati exponentes, ac etiam dilectus filius Abbas Pompejus de Scarlattis dilecti filii Nobilis Juvenis MAXIMILIANI EMMANUELIS utriusque Bavariæ Ducis, Sacri Romani Imperii Principis Electoris, in Romana Curia Administer, tam ipsius Principis Electoris, quàm dilecti quoque filii Nobilis viri Ducis MAXIMILIANI PHILIPPI ejus Patrui, & Electoratûs Administratoris nomine humiliter supplicari fecerunt, ut Institutum, & Constitutiones hujusmodi pro majori Religionis Catholicæ bono, ipsiusque Instituti decore, & augmento, Apostolicæ confirmationis nostræ patrocinio communire, & aliàs opportunè in præmissis providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur piis eorundem MAXIMILIANI EMMANUELIS & MAXIMILIANI PHILIPPI Ducum votis, quantum cū Domino possumus favorabiliter annuere,

dictos-

dictoſq; exponentes ſpecialis favore gratiæ proſequi volentes, & eorum ſingulares perſonas à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis à jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſâ latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes & abſolutas fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, de memoratorum Cardinalium conſilio, Inſtitutum prædictum ſub immediata Iuriſdictione Ordinariorum, & directione unius generalis Præſidis, nec non Conſtitutiones præinſertas, cum omnibus, & ſingulis in eis contentis, Auctoritate Apoſtolica tenore præſentium Confirmamus, & Approbamus, illiſque inviolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & ſingulos Iuris, & Facti defectus, ſi qui deſuper quomodolibet intervenerint, ſupplemus. Præterea eiſdem exponentibus alias Conſtitutiones præinſertis

ſertis non contrarias pro ſpirituali, temporalique dicti Inſtituti directione ab hac Sancta Sede poſtmodum approbandas condendi facultatem impertimur. Ac ad tollendam omnem ambiguitatem, cum dicti exponentes ſint Clerici merè ſeculares, omnibuſque ſecularis Cleri oneribus obnoxii, eoſdem exponentes quorumcunque beneficiorum Eccleſiaſticorum ſecularium capaces eſſe, ac proinde canonicatus, & Præbendas, Perſonatus, Dignitates, etiam poſt Pontificalem majores in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Principales in Collegiatis Eccleſiis, nec non Parochiales Eccleſias, earumque perpetuas Vicarias, & alia quæcunque cum cura, & ſine cura, beneficia Eccleſiaſtica ſecularia quomodolibet qualificata, quæ per Clericos ſeculares obtineri conſueverunt, poſſidere, ac conſequi, & obtinere poſſe, Auctoritate, & tenore præfatîs declaramus. Decernentes eaſdem præſentes literas ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plena-

rios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac illos, ad quos spectat, & pro tempore quandocunque spectabit, in omnibus, & per omnia plenissimè suffragari, & ab eis respectivè inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscunque Iudices ordinarios, & delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibûs præmissis, ac Constitutionibûs, & ordinationibus Apostolicîs, nec non quatenus opus sit, quarumvis Ecclesiarum aliisvé quibuslibet etiam Iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutîs, & consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, & literîs Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatîs. Quibûs omnibûs, & singulis, illorum tenores præsentibûs pro plenè, & sufficienter expressis, ac de verbo ad

bo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice duntaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem, ut earundem præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides ubique locorum tam in Iudicio, quàm extra illud habeatur, quæ haberetur, ipsis præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die septima Iunii M. DC. LXXX. Pontificatûs Nostri Anno I V.

I. G. Slusius.

STATIONES QVOTIDIANORVM EXERCITIORVM SPIRITUALIUM OMNIBUS HUIC VITÆ ADDICTIS COMMUNES.

Statio Matutina.

I.

MAnè omnes, & singuli statutâ horâ è lecto surgant; & factô signô S. Crucis inter induendum seriò recogitent, quôd creati sint, ut Creatori suo in hac vita serviant, & per hoc ipsum servitium salvi fiant. Ex hac cogitatione quendam vehementem in voluntate impulsum excitantes, die illo, ac in omni vita DEO servire, ad ipsiusque Majestatis majorem gloriam, omnes suas cogitationes, verba, & opera unicè dirigere; consequenter peccatum, tanquam summum hominis malum fugere firmissimè proponant.

II.

Porrò veſtití ad abluendum corpus accedant, & ſub lotione vultûs, puritatem cogitationum ac mentis; ſub lotione oris, prudentiam; & verborum rectitudinem, & denique ſub lotione manuum, ſanctitatem operum ſuorum à DEO expoſcant.

III.

Vno quadrante ſic impenſo, flexis genibus ante Altare domeſticum clarâ voce Litanias Lauretanas, unà cum adjunctis S. Matris, & S. Ioſephi collectis, devotè recitent: addatur etiam cum ſuis verſiculis, & reſponſoriis Oratio pro loci Ordinario, quæ incipit: Omnipotens ſempiterne Deus, qui facis mirabilia magna ſolus. (Idem fiat meridie poſt Litanias omnium Sanctorum, & noctu poſt pſalmum, De profundis) tum ad matutini examinis finem ter Pater & Ave in ſecreto ſubjungant: quibûs finitis, ad le-

ctionem spiritualem, vel meditationem singuli accedant.

De intentione dictarum Litaniarum.

IV.

Has Litanias Lauretanas in dilectionis tesseram ex filiali affectu erga suam Matrem Sanctam MARIAM Virginem quotidie recitent, unicè ab eadem flagitantes, ut nos filios suos in hora mortis, cum comite, & Sponso suo suavissimo Iosepho, maternè velit protegere.

De examine matutino.

V.

In examine matutino super malignitate noctis inquirant, primò, quomodo præterita nocte conscientiam examinaverint, & preces suas compleverint: in quibus cogitationibus, & desideriis dormitum

tum iverint: quî noctem exegerint, & quomodo se manè usque ad examen gesserint. Secundò, præter culpas, quas de præsenti in se repererint; omnia totius vitæ peccata conceptu quodam collectivo ac generali ante oculos divinæ Majestatis, ingratitudinem propriam intimè agnoscentes, statuant; atque de iisdem dolentes, humillimè se in abyssum misericordiæ DEI, & meritorum Christi per actus Fidei, Spei & Charitatis projiciant. Tertiò, firmissimè in genere omnia peccata mortalia & venialia de præsenti die per divinam gratiam prorsus evitare proponant: in specie verò contra proprias passiones suas, certumque vitium extirpandum animum obfirment.

De exercitio trium Pater & Ave.

VI.

Tria denique Pater & Ave in honorem Sanctissimæ Trinitatis persolvent:

per Iesum & Mariam trium virtutũ Theologicarum incrementum; item cogitationum, verborum & operum suorum rectitudinem perfectionemq; desiderent: insuper proportionatum medium, triplici hâc nostrâ operatione ordinatè semper utendi, scilicet Lumen, Gratiam & Benedictionem supernaturalem à DEO petant; quorum beneficiô sciant (per illuminationem) quid in omni re Creatori suo acceptum sit; moveantur etiam (per Gratiæ excitationem) ad eadem facienda; & denique moti ita afficiantur (per supernaturalem benedictionem) ut operentur bonum.

Statio Meridiana.

VII.

Postea uno quadrante horæ ante mensam recollectioni spiritûs insistant: & in hunc finem simul omnes Litanias de omnibus Sanctis, unà cum earum collectâ, recitabunt, easque prævià examine meridianô

dianô, dictiſque ſubmiſſa voce ſeptem Pater, & Ave, concludent.

De intentione dictarum Litaniarum de omnibus Sanctis.

VIII.

Præfatîs Litaniîs non ſolùm ſuos Patronos, ſed etiam omnes Sanctos, veluti ſingulares DEI Amicos & Advocatos amantiſſimos, pio affectu honorent & invocent; ut à Chriſto IESV Rege ſuo veram charitatem fraternam, unitatiſque vinculum adamantinum huic ſtatui Clericorum ſecularium impetrare velint, quò in hac vita, uſque ad finem mundi, in debita compage pacis & dilectionis, ad ſuam & aliorum æternam ſalutem, mutuò conſerventur.

De Examine meridiano.

IX.

In hoc Examine recollectionem men-

tis seriam instituant, & super decursum medii diei sedulò inquirant, quàm conformiter, vel difformiter matutinis suis propositis fuerint operati; vel quibus delictîs à præfixo sibi scopo divini servitii aberraverint, &, si per divinam gratiam bene in stadio se cucurrisse invenerint, glorificent Deum, lætantesque spiritu similiter reliquum diei cursum consumere proponant; quòd si verò defectus quoscumque repererint, eorum occasiones indagent, & contrito corde firmiter ad oppositas virtutes animum assumant.

X.

Denique septem Pater & Ave sic persolvant, ut unicuique Pater noster sua petitio (prout ordine in oratione Dominica comprehenduntur, & paulò post fusiùs explicantur] correspondeat: idem fiat in septem Ave Maria per Matrem Dei à Filio suo postulando septem dona Spiritûs Sancti, prout ad hanc vocationem Clericalem, & ad lucrandas animas necessaria sunt.

Expli-

Explicatio septem PetitionumOrationis Dominicæ, cum earumdem applicatione ad supradicta septem Pater noster.

PRIMA PETITIO.

Pater noster, qui es in cælis, sanctificetur nomen tuum.

XI.

In primo Pater noster mentem ad DEUM Patrem suum in cælis residentem elevent; & per memoriam innumerorum beneficiorum, quæ unicuique & toti orbi benignissimus Pater in creatione, conservatione & gubernatione exhibuit, & quotidie exhibet, filialem quendam affectum excitent, intimè, humillimèque desiderantes, ut primò à se ipsis, deinde à toto Clero nostro seculari, & denique ab omnibus creaturis DEO Creatori suo omnis gloria deferatur; quemadmodum in cælis per illam unanimem

vocem à tota curia cælesti in æternum Sanctus, Sanctus, Sanctus proclamatur.

SECVNDA PETITIO.

Adveniat regnum tuum.

XII.

In secundo Pater noster præsentiæ DEI, quàm sibi priùs efformârunt, insistentes, se ad Verbum DEI Incarnatum convertant; itidemque per memoriam ingentium beneficiorum, quæ sibi ipsis totique generi humano per redemptioné misericordissimus Salvator contulit, ad majorem quendam amoris affectum mentem suam erigant; toto desiderio intimè cupientes, ut primò à se ipsis, tum à toto Clero nostro seculari, omniq́ue genere humano fidelissimè huic Filio DEI, amantissimo Salvatori serviatur, & in nomine ejus omne genu flectatur, consequenter idem Salvator omnes homines (propter quorum salutem descendit de coelis) hîc in terris, & ibi in cælis

sibi

sibi regnum facere benignissimè digne-tur.

TERTIA PETITIO.

Fiat voluntas tua sicut in Cælo & in terra.

XIII.

In tertio Pater noster ad Spiritũ San-ctum conversi, per memoriam beneficio-rum, quæ tam in Sanctificantis, quàm a-ctualis gratiæ, & aliorum beneficiorum dispensatione specialiter unicuique, & toti mundo abundantissimè præstitit, & adhuc præstat, majore nisu ad amorem voluntatem suam inflammantes ardentis-simè desiderent, ut hic Spiritus amantissi-mus, verus DEVS, ab omnibus super omnia diligatur; & sanctissima ejus vo-luntas, cùm sit ineffabiliter bona, in cæ-lo & in terra impleatur; cujus directio-ni sanctæ in omnibus conformari dulcissi-mum est, & his tribus petitionibûs, Deo ob proprietatem Personarum, & appro-priationem beneficiorum, gloria, servi-

tium & amor præstari à nobis desideratur.

QVARTA PETITIO.

Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.

XIV.

Verùm, quia secundùm Apostolum Paulum non sumus sufficientes ex nobis aliquid cogitare, & tribus illis prædictis titulis divinæ Majestati sine ejusdem nova gratia satisfacere; ideo in quarto Pater noster non solùm corporalem, sed magìs etiam spiritualem panem, scilicèt actualem gratiam ad DEI servitium necessariam, postulent: ad quàm faciliùs obtinendam, more cujusdam mendici, qui cum ollula ad diuitis fores stare solet, in conspectu Sanctissimæ Trinitatis penitus humiliati se sistant, & ostendendo insufficientiam suam, mediantibûs omnibûs Sanctis, in vas suum inane [quod est anima] donari sibi à DEO efficacem gra-

gratiam exposcant, quâ ipsi per decursum diei dignum servitium præstetur.

QVINTA PETITIO.

Et dimitte nobis debita nostra; sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.

XV.

Cùm verò Scriptura dicat, nimiumque constet, nos omnes quotidie in multis offendere, quibûs triplicem illum titulum divinæ Majestati debitum per neglectum laudis, per transgressionem legis, & denique per teporem charitatis lædimus; in quinto Pater noster quotidianorum defectuum veniam deprecantes, intimè à DEO postulent, ut in nullo peccato mortali ab ipso finaliter deserantur: hinc instar alicujus leprosi, qui in via jacet, & miseriam suam viatoribus monstrat, sua peccata, & imperfectiones summo Sacerdoti IESV Christo humillimîs lacrymîs ostendant, firmissi-

missimè secum statuentes, omnibus injuriis per alios sibi illatis semper ignoscere.

SEXTA PETITIO.

Et ne nos inducas in tentationem.

XVI.

Penultimò, cùm vita hominis sit militia super terram, viamque cæli hostes sævissimi, mundus scilicet, caro & diabolus perpetua obsidione infestent, quorum insidiis tot millia millium ad inferos tanquam spolia rapiuntur, neque ignoremus, nobis etiam insidias esse paratas ad ruinam; ideo timentes DEVM in visceribus suis, ab eo humillimè petant, ut tentationes benignissimè avertere dignetur, ne in eas inducantur, in quibus peccarent, aut finaliter perirent: hinc in conspectu DEI omniumque Sanctorum in comparatione suorum hostium se tanquam parvulos contra mille gigantes æstimabunt.

SEPTIMA PETITIO.

Sed libera nos à malo.

XVII.

Vltimò, quia nemo coronabitur, nisi, qui legitimè certaverit, in septimo Pater noster ad calicem tentationum heroicè se Patri cælesti offerentes victoriam finalem, & tam liberationem à peccatis, quàm damnatione æternâ vehementissimè postulent, desiderantes à malo æterno liberari. Et hæ quatuor petitiones ad tres primas, tanquam media ad finem, ordinatæ esse cernuntur.

XVIII.

Quantùm ad septem Ave Maria; in primo donum timoris Domini petant. In secundo, donum fortitudinis in arduis & adversis. In tertio, donum scientiæ, cujus beneficiô sciant, quid DEO suo in omni re sit acceptum, simulque nequitias spirituales mundi, carnis & diaboli in cæ-

lestibus

lectibus dignoscant; quibus debitâ prudentiâ præmuniti, congruè occurrere, & discernentes bonum à malo, in bono malum vincere possint. In quarto, donum pietatis. In quinto, donum consilii. In sexto, donum intellectûs, ad intelligendum, contemplandum atque interpretandum sacras Scripturas. In septimo denique, donum sapientiæ & libertatis Filiorum DEI, quâ omnes suas cogitationes, verba & actiones, semper rectè instituere noverint.

Statio Nocturna.
XIX.

Vesperi priusquam cubitum ibunt, ad recollectionem spiritûs omnes revertantur, gratias agentes DEO pro beneficiis, quæ per decursum diei in nos contulit. In hunc finem unam partem Psalterii Beatæ Virginis Mariæ, & Psalmum De profundis, unà cum duabus collectis (modò infra tradendo) comprecentur; quibus nocturnum Examen conscientiæ, & quinque Pater & Ave adjungent.

MODVS RECITANDI PSALTERIVM BEATÆ VIRGINIS MARIÆ PER HEBDOMADEM.

De exercitio primæ partis Psalterii ad diem Lunæ, & Iovis ordinato.

XX.

Cùm fides sit fundamentum reliquarum virtutum, Psalterium à Symbolo Apostolorum ordiantur; sub quo mentem ad DEVM elevent, & Stationem suam spiritualem in conspectu Sanctissimæ Trinitatis, Christi Domini, Beatæ Mariæ Virginis, omniumque Sanctorum instituant; ostendentes Patri Cælesti mundum cum omnibus statibus, veluti quandam domum leprosis, aliisque morbidis innumeris scatentem, pro quibus sunt deprecaturi.

XXI.

Vt majorem efficaciam eorum petitiones apud Deum Patrem sortiantur, post symbolum Apostolorum, sicut & post singulas Decades, unum Pater noster addant, sub quo Filium DEI Vnigenitum IESVM CHRISTVM, utpote infiniti pretii victimam, in cruce & altari immolatam, Patri cœlesti offerant, cujus intuitu ad commiserationem flectatur; non enim negabit, quæ per Filium ejus, in quo sibi super omnia complacuit, ad illius gloriam, & animarum salutem, petiverint.

XXII.

Primam Decadem pro errantibus in fide persolvant, deprecantes Beatam Virginem Mariam, ut per meritum & gaudium, quo Filium DEI concepit, à divina bonitate impetrare velit gratiam, quâ convertantur. Sunt autem hujusmodi in triplici differentia, primò Pagani, Ethnici &

ci & Athei, qui vero DEO debitam gloriam auferunt. Secundò Iudæi, qui sua incredulitate Filium DEI, & Sanctissimam Trinitatem blasphemant. Tertiò Hæretici, qui Ecclesiam & Spiritum *Sanctum* contemnunt. Quæ tria genera infidelium, per Gentes, Populos & Linguas in Sacra Scriptura notantur. Hanc injuriam, quam isti DEO quotidie inferunt, pensantes, vehementer divinam bonitatem, mediante Christo Domino, & Beatâ Virgine Mariâ, ad miserationem perurgeant, desideria amoris & doloris diversa coram Curia cœlesti exponendo, prout unicuique præsens devotio suggesserit.

XXIII.

In secunda Decade pro conversione peccatorum intercedant, qui in aliquo peccato mortali existentes, imaginem DEI supernaturalem abjecerunt, servique diabolorum effecti, Creatorem suum, & Dominum dereliquerunt cum

extre-

extrema ingratitudinis nota, quam dolo-rosè secum pensent, & intimâ affectûs teneritudine Beatæ Virgini Mariæ inexplicabilem peccatorum miseriam ostendant; unicè solicitantes, quatenus per meritum & gaudium, quo Filium suum IESVM in utero Virginali portavit, cælestem gratiam à DEO exorare dignetur, quæ eos è statu damnationis resurgere, & jugum servitii divini portare faciat.

XXIV.

In tertia Decade pro imperfectis orent; & Beatæ Mariæ Virgini ostendant omnes status Ecclesiæ, humillimè supplicantes, ut per meritum & gaudium, quo Filium suum genuit, & in lucem edidit, imperfectionibus nimiis, quibûs omnes status carnali hoc sæculô, quasi ad occasum vergente, redundant, remedium à DEO impetrare velit; viros scilicet perfectos, qui singulos status veluti stellæ illuminent, dirigant, & ad antiquum spiritûs vigorem reducant.

XXV.

Quartam Decadem pro ſagis, maleficis, & aliis obſtinatis peccatoribus perſolvant; conſiderantes, quanta ex hoc capite malorum injuria Domino DEO fiat, Beatam Virginem Mariam intenſo quodam doloris affectu rogent, quatenus per meritum & gaudium Præſentationis, hujuſmodi miſeras animas Filio ſuo ad miſericordiam præſentare, & impoſterum ſuo patrocinio impedire velit, ne homines taliter ſeducantur.

XXVI.

In quinta Decade pro innocenti juventute, & aliis in gratia DEI exiſtentibus ſupplicent; deprecantes Matrem Chriſti, ut per meritum & gaudium Inventionis, à Filio ſuo omnibus gratiam, & cuſtodiam contra lapſum in peccatum mortale impetrare dignetur, ſemperque Filius inveniatur in ſuo templo, quod ſunt animæ juſtorum.

De

De Exercitio secundæ partis Psalterii Beatæ Virginis Mariæ, pro die Martis & Veneris.

XXVII.

Decadem sextam pro universo statu clericali recitent, & ad pedes Matris DEI supplicibûs lachrimis provoluti, ingentes hujus statûs miserias illi ostendant, simulque petant, ut hanc nostram vitam clericalem, tanquam Domina, Magistra, & Mater nostra, suo Filio unicè velit commendare, & contra hostes suos defendere.

XXVIII.

Decadem septimam pro iis, qui præsunt, & pro confessariis offerant, divinam assistentiam solicitantes, quâ officia sua ad beneplacitum DEI, & salutem animarum dignè perficiant, vulneribusque peccatorum congruè medeantur.

XXIX.

XXIX.

Decadem octavam pro ſtatu Virginum, & Continentium orent, rogantes Chriſtum ſpinîs coronatum, ut tanquam Rex Virginum, per dolorem ſpineæ coronæ omnibus gratiam & cuſtodiam ſuæ virginitatis & continentiæ largiri velit.

XXX.

Decadem nonam pro iis, qui de præſenti, aut de futuro, in aliquo mundi angulo propter fidem, & Iuſtitiam, tanquam Martyres patiuntur, perſolvant; ſimiliter gratiam cæteris hominibus petant, quâ unuſquiſque crucem ſuam tollat, & Chriſtum ad mortem uſque patienter ſequatur.

XXXI.

In decima Decade non ſolùm Imperii Romani, Regnorum & Principatuum dilacerationem; verùm etiam in fide, & moribus diſſonantiam deplorent; humil-

limèque Chriſtum Crucifixum rogent, ut omnia ad ſe trahere, & per humilitatem crucis ſuperbiam & æmulationem Statuum confundere, ac pacem unitatemque benigniſſimè impertiri dignetur.

De Exercitio tertiæ partis Pſalterii Beatæ Virginis Mariæ, pro die Mercurii & Sabbati.

XXXII.

In undecima Decade finalem perſeverantiam in bono ſpiritu poſcant, quemadmodum David precatus eſt dicens: Cor mundum crea in me DEVS, & ſpiritum rectum innova in viſceribus meis. Ne proijcias me à facie tua, & Spiritum Sanctum tuum ne auferas à me. Redde mihi lætitiam ſalutaris tui, & ſpiritu principali confirma me.

XXXIII.

In duodecimâ Decade pro parenti bus, fratribus & ſororibus; propinquis

& benefactoribus, pro omnibus sibi cõmissis & commendatis memoriam faciant; gratiam ipsis exposcentes, quâ sic transeant per bona temporalia, ut non amittant æterna.

XXXIV.

In decima tertia Decáde per viscera misericordiæ DEI à Christo, mediante Beatâ Virgine Mariâ, petant, ne Spiritum Sanctum suum à Germania auferat, sed misericorditer à spiritibus immundis hæreticorum, falsorumque Christianorum liberet; largiendo ipsi Spiritum Veritatis, Sanctitatis, Charitatis; Spiritum Sapientiæ, unitatis & consilii.

XXXV.

In decima quarta Decade supplicent Beatæ Virgini Mariæ pro morientibus, ut per gaudium suæ gloriosæ Assumptionis illis assistere, & gratiam bene moriendi à Filio suo impetrare velit, ut post hanc vitam ab Angelis in cælum suscipiantur.

XXXVI.

In decimâ quintâ Decade pro animabus adhuc in purgatorio detentis commemorationem instituant; deprecantes Matrem Dei, ut per gaudium Coronationis suæ, miseris animabus liberationem à pœnis purgatorii, & coronam vitæ æternæ apud Filium suum solicitare dignetur.

XXXVII.

Cæterùm die Dominicâ, antequam cubitum concedant, locò Psalterii Beatæ Virginis Mariæ, Salvatorem suum I E-S V M Rosariolô ex triginta tribus Pater noster constante venerentur; postulentque ab eodem gratiam, qua ad plenitudinem meritorum pervenire, & in stadio sic currere possint, ut bravium vitæ æternæ apprehendant.

XXXVIII.

Post Psalterium Beatæ Virginis Mariæ Psalmum *De profundis*, cum duabus Collectis,

lectis, nempe *Deus veniæ largitor* &c, &, *Fidelium DEVS* &c. quotidie addant; ut animæ fidelium defunctorum, maximè aliis auxiliis destitutæ, à pœnis solvantur.

De Examine nocturno.

XXXIX.

In hoc Examine, veluti in speculo quodam gressus suos retro considerent; doleantque vehementer de admissis delictis, & de futuris cavere firmiter per divinam gratiam proponant.

XL.

Quinque Pater, & Ave pro peccatis, & admissis defectibus in honorem quinque vulnerum Christi adjungant, & sensuum suorum, tam internorum, quàm externorum puritatem petant.

XLI.

Per hæc statuta exercitia quotidiana Spiritualia ad quandam solitudinem cor-

dis perpetuam, ac recollectionem mentis, nobis in medio turbarum viventibus summè necessariam, omnes pro viribus conentur; ad cujus consecutionem plurimùm juvabit, si tam precibus jaculatoriis, & divinæ præsentiæ familiaritati, quàm etiam piarum stationum, & personarum effictioni (modò paulò pòst tradendô) circa humanas suas occupationes ritè assuescant; sic, ut in omnibus, salvâ externarum actionum libertate, conversatio eorum sit in cælis.

DE DIVERSIS ORANDI MODIS,

Quibus ad collectionem mentis, & conservationem Spiritûs, pro diversitate temporum, locorum, personarum, & conversationum utentur.

Primus Modus.

PRimus orandi modus est, quô anima ex peccatis suis, vel alienis, mentem ad DEVM elevat, agnoscendo reatum, deprecandoque veniam, & humiliando se infra omnia propter nimiam vilitatem suam: sic oravit Manasses in captivitate sua, David, & alii, quos imitari semper utiliter possumus, quando peccatorum nostrorum, vel mundi in maligno positi, recordamur.

Secundus orandi modus est, Si anima nostra ex beneficiis, & creaturis DEI ascendat ad Creatorem suum, lau-

dando eundem, & admirando eiusdem ſapientiam, & bonitatem, &c. Ita oraverunt tres pueri in camino ardenti, fuitque communis viris Sanctis.

Tertius orandi modus eſt, quando anima interdiu in tentationibus, aut ad conſervandam mentis recollectionem, inter ſua negotia precatiũculis utitur: ſic orare ſolitus fuit S. Franciſcus, dicendo, *Deus meus, & omnia.*

Quartus orandi modus in eo conſiſtit, ut circa actiones ſuas, & res quaſcumque obvias, anima conſiderationem congruam, & ſpiritualem, ac utilem ſuſcipiat, quâ mens ſemper (ſalvâ functionum debitâ libertate] unita maneat cum ſuo Creatore dilecto: ad acquirendum hunc orandi modum multùm juvat bona facultas imaginativa, quâ homo ſibi v g, in paupere Chriſtum; in Creatura DEUM; in leproſo peccatorem; in ancilla Martham; in igne infernum; in aſſato damnatos, in tuba judicem, &c. Spiritualiter effingat.

Quintus orandi modus fit per quandam determinatam vocum & temporum commensurationem: ut, si orem Pater noster, Ave Maria, Psalmum, Breviarium, Rosarium &c. Offerendo illud tanquam verba sancta, quibus adoratur DEUS in ejusdem laudem debitam [absque eo, quòd intelligam verba, ad eaque attendam, alteri honestæ, piæque considerationi intentus] vel adstringendo mẽtem ad sensum & affectus, qui ex prolatione verborum per apprehensionẽ simplicem formantur; vel expendendo interim certæ alicujus vocis, ac sententiæ prolatæ significationem; personæ, ad quam dirigitur Oratio, dignitatem; vel mei ipsius vilitatem & indigentiam.

DE MODO MEDITANDI.

Primò; qui cupit bene meditari, pridie statuto tempore certam sibi materiam seligere, eamque in unum, duo, vel etiam plura puncta, pro materiæ capacitate, dividendo, prævidere debet aliquo

modò unum, vel alterum finem, quem varietas, vel fæcunditas materiæ per apprehensionem quandam simplicem solet proponere.

Secundò; in meditatione anima sui ipsius proprius concionator est, unde meditationis scopus eò tendit; ut per eá homo in aliqua veritate Christiana erudiatur, & clariùs illuminetur; vel instruatur in moribus; vel denique magis accendatur in charitate erga DEVM, & proximum, ex dictis, fictisque Christi & Sanctorum ejus, quæ proponuntur.

Tertiò; manè statutâ horâ aggrediatur quis meditationem, præmissâ invocatione Spiritûs Sancti; & de puncto ad punctum exerceat memoriam, intellectum & voluntatem; quæ potentiæ quádoque pro opportunitate à phantasia juvantur.

Quartô; memoria profert in medium materiam paratam ad meditationem faciendam, & cùm necessitas exigit, alia vel lecta, vel audita, quæ ad rem faciunt,

& me-

& meditationem uberiorem reddunt, congruè suggerit.

Quintò; intellectus ratiocinatur circa materiam à memoria propositam, apprehendendo, judicando, concludendo, rem unam ex alia deducendo. Ea porrò, circa quæ versatur operatio intellectûs, in ijs meditationibus, quæ non pertinent ad mysteria Christi, vel Sanctorum, varia sunt, pro varietate punctorum; in mysteriis solent esse personæ, verba & opera personarum, earundemque cogitationes, & affectus interni: virtutes quoque, modus præterea, & finis verborum, ac operum: item causa, effectus, tempus & reliquæ circumstantiæ, quæ faciunt ad pleniorem mysterii intelligentiam. Illud ordinarium est intellectui in omnibus cujuscumque materiæ, & generis meditationibus, ut in sua ratiocinatione utatur rationibus, exemplis, & similitudinibus ex Scriptura, vel libris SS. PP. aliorumque nobilium Scriptorum desumptis; ut sic intellectâ & bene perspectâ

veritate, varia motiva proponat voluntati; donec eam vincat, & ad prosecutionem, vel fugam rei intellectæ prorsus adducat.

Sextò, Voluntas afficitur ex ijs, quæ intellectus proponit: excitando in se ipsâ amorem, vel odium; desiderium, vel fugam; gaudium, vel tristitiam; spem, vel desperationem; audaciam, vel timorem, aut iram, pro varietate rerum ac motivorum, quæ ab intellectu proponuntur. Dilatari autem possunt hujusmodi affectus multis modis: e. g. admirationis, humiliationis, imitationis, laudis, obsecrationis, petitionis, prosopopeiæ, querelæ, reprehensionis, objurgationis, gratiarum actionis, &c. eosdem conformiter triplici viæ, purgativæ, illuminativæ, & unitivæ exercendo & attemperando.

Septimò, phantasia proponit loca, vultusque personarum, earumque motus, situm, magnitudinem, gravitatem; pro exigentia reliquarum trium potentiarum, ut efficaciùs & cũ vivacitate exerceantur

Octavò,

Octavò, colloquia etiam solent esse in meditatione plura,vel pauciora: in eoq; consistunt, ut meditans, quotiescumque suggerit affectus,in toto meditationis decursu, & in ejus fine, colloquatur cum Deo, Christo, vel cum B. Virgine Maria, aut cum Sanctis Angelis, reliquisq; Sanctis, sive gratias agendo, sive offerendo, sive petendo, sive obsecrando, sive consulendo, sive aliquid aliud agendo pro opportunitate & exigentiâ meditationis, & propriæ necessitatis: aliquando assumendo personam filii agentis cum patre: aliquando servi, loquentis cum Domino; aliquando sponsæ, loquentis cum sponso; aliquando amici, conversantis cum amico; aliquando Rei, deprecantis Iudicem; aliquando leprosi, deprecantis suũ Medicum; aliquãdo mendici stantis ante domum divitis, &c. juxta Spiritûs S. dictamen. Concludentur autem colloquia, quæ fient in fine meditationis, vocali aliqua oratione ad eas personas, quibuscũ facta fuerunt colloquia.

INSTRVCTIONES CONCIONATORIBVS CATHOLICIS

Valde utiles & necessariæ.

I.

ANte omnia scientes intelligant oportet omnes & singuli Concionatores Catholici, hunc solum & unicum eorum esse scopum, ut prædicatione verbi DEI populum Christianum in divina veritate erudiant ad veram fidem, & promissiones divinas rectè viventibus factas exponendo erigant ad spem firmam vitæ æternæ, & denique ex tot beneficiorum, & magnalium DEI enarratione, ad ejusdem & proximi impellant atq; inflamment charitatem, ad quæ omnia, tum Scriptura Sacra, tum vita Christi, & Sanctorum ejus, tum etiam traditiones Apostolicæ, Catholicorum Conciliorum de-

clara-

clarationes ac SS. Petrum Theologia, copiosam materiam suggerunt.

II.

Et quia ab hoc scopo, qui solus, & unicus deberet esse, hujus calamitiosi temporis Prædicatores, non rarò declinantes, Apostolo teste, ad fabulas convertuntur; omnino salutare fuerit, certos quosdam limites ponere, intra quos omnes & singuli se continere pro viribus studeant

III.

Superbiam ac vanam sui complacentiam, quæ valde Concionatorum insidiatur calcaneo in semetipsis pullulare non sinant; ipsa enim mater est omnium malorum, quæ spiritus fervorem extinguit, novitates excogitat, texit subtilitates, involucra verborum quærit, parturiunt mõtes! ponit in cælum os suum; ita ut neglectâ omni humilitate & simplicitate (quæ sunt animæ Concionatorum) studeant placere hominibus.

IV. Et

IV.

Et quoniam ea, quæ in publicis cathedris prædicantur, debent niti defæcatæ veritatis authoritate, ab omnium apocryphorum somniis prorsus abstinentes, pro auditorum suorum capacitate, sanam & solidam doctrinam decerpant ex Sacra Scriptura, & Sanctorum Patrum scriptis, velut imperturbatæ veritatis, authoritatisque fontibus: in hunc finem unusquisque Pastor animarum Sacram Scripturam, libros Sanctorum Patrum; item Concilia generalia, & particularia; unum sanum Sac. Scripturæ interpretem, aliosq; paucos, sed solidos libros sibi procuret.

V.

Teneant omnes formam sanorum verborum: in omnibus autem se ipsos præbeant exemplum bonorum operum, in doctrina, in integritate, in gravitate, verbum sanum, irreprehensibile; ut is, qui ex adverso est, vereatur, nihil habens malum dicere de nobis *ad Tit.* 2.

VI. Ca-

VI.

Caveant, ne conciones ſuas ex nimis ſubtilibus, & rudium auditorum captui minùs accommodatis diſcurſibus contexant, quales interdum ex abſtruſis Theologorum & Philoſophorum diſputationibus, magìs ad vanam ſcientiæ oſtentationem, quàm fidelium ædificationem proferuntur: ſed ad exemplum Chriſti, etiam utantur parabolis, ſimilitudinibuſque modeſtîs, quibus clarè proponantur ea, quæ ſint honeſta, utilia, & neceſſaria ad vitam æternam.

VII.

Præterea, cùm multi reperiantur, qui parcentes labori ad exquirendam ſolidam doctrinam, toti ſunt in narrandis curioſis, & variis hiſtoriis; impoſterum omnibus & ſingulis interdicitur, ut ſupra cathedram nullas hiſtorias, aut miracula; multò minùs revelationes, & apparitiones hominibus factas (maximè quæ homines ad puſillanimitatem ſolent inducere) ex

obviis

obviis quibusque incertæ fidei Authoribus enarrare præsumant: sed ad S. præcipuè Scripturã, quæ exemplis abundat, recurrentes, ad ædificationem populi sui singula proponant, & declarent in sensu, & doctrinâ sanâ.

VIII.

Sicut conciones, quæ procedunt ex corde humili, indifferenti, simplici, mansueto, & ex fervore charitatis erga Deũ, & salutem animarum cooperante Spiritûs Sancti gratia, mirè corda hominum afficiunt, multosque fructus spirituales generant; ita è diametro in cassum eunt, imò scandalâ pariunt eæ conciones, quæ promanant ex indiscreto zelo, studio placendi hominibus,& quavis animi passione: & quia non pauci Concionatores hujus sæculi carnalis sincero & puro charitatis fervore sua culpa destituuntur, contingit, ut ex tam frequentibus concionibus tam raræ sequantur cordium compunctiones, ac conversiones hominum

num peccatorum ad veram pœnitentiam.

IX.

Prædicto charitatis fervori sincerè, & ex animo innitentes, ita indifferenter se gerant, ac si neminem auditorum illius loci novissent, exhibentes se omnibus & singulis salem terræ, & lucem mundi.

X.

Prorsus sedatîs animi sui passionibûs ad Cathedram accedant; neminem ex professo lædant aut pungant; neque invehantur in vitia particularium personarum, præsertim Magistratuum, Iudicum & Præfectorum loci: hujusmodi enim indiscretæ correptiones, cùm scandala, rixas, & exacerbationes animorũ, & mala quãdoque maxima gignant, prorsus omitti debent; poterunt tamen quandoque seorsim in vera charitate, & fervore spiritûs insinuari.

XI.

Abstineat sectariorum nostri temporis pa-

ris parentes super Cathedra damnare, neque carpant Ministrorum eorundem vitam & conciones; aut instar furiæ in eos tanquam hæreticos invehantur, tametsi priùs ab adversariis provocentur: dicit enim Sapiens Proverb. 26. *Ne respondeas stulto juxta stultitiam suam, ne efficiaris ei similis.*

XII.

Fundamenta fidei nostræ Catholicæ, in quibus sectarii à nobis discrepant, solidè & clarè explicent; &, si per conciones prædicantium immodestè lacessantur, instar alicujus molossi, latrante post eum catulo, in solita sua modestia, mansuetudine, humilitate, patientiâ, & sinceri sui erga omnes amoris ostensione fortiter pergant, modestè redarguentes ipsorum calumnias & falsitates; juxta eundem Sapientem, dicto proverb. 26. *Responde stulto juxta stultitiam suam, ne sibi sapiens esse videatur.*

XIII. Et

XIII.

Et quia Eccleſia Catholica eſt in poſſeſſione imperturbatæ veritatis, & continuæ ſucceſſionis à Chriſto, & Apoſtolis uſque ad hæc tempora; populum ſibi ſubjectum in hac ſoliditate & antiquitate [quæ eſt efficaciſſimum veræ fidei argumentum] de poſſeſſione conſolentur: Adverſarios verò ſemper ad probationē ſuæ novæ ſectæ, quæ nullam habet ſoliditatem, neque antiquitatem, multò minùs unitatem aliquam, meritò remittant.

XIV.

Sicut nulla eſt ſecta tam abſurda, quæ non rationum coloribus, veritatem præferentibus depingi; ita nulla eſt veritas tam ſancta, ſolida, & antiqua, quæ nō falſis ſophiſmatibus queat impugnari: unde caveant, & declinent prudenter hunc labyrinthum humanarum rationum, ſubtilitatum, vel potiùs ſpinarum, &, inſtar leonis in ſuo antro, ſubſiſtant in traditionibus Apoſtolicis, in antiquitatibus ſanctis,

ctis, & in sensu Sacræ Scripturæ, quem tenent & tradunt nobis Concilia Sacra, Sancti Patres, & quem etiamnum tenet Sancta Mater nostra, Catholica & Orthodoxa Ecclesia. Filiorum enim hujus sæculi est proprium, quòd non sit finis disputationis eorum; & quò plus disputant, eò plus se involvunt; juxta illud 2. *Tim.* 3. *semper discentes, & nunquam ad scientiam veritatis pervenientes.*

X V.

Tam in concionibus, quàm in privatis discursibus, omnî modô curent, ut sinistras opiniones, malasque informationes, quas plurimi de fide & Ecclesiâ habent, ab animis eorum removeant, suaviter & modestè demonstrando concordantiam, & discordantiam Religionis nostræ cum sectis Adversariorum; quidq; teneat, & quomodo sentiat Ecclesia Catholica in rebus singulis.

X V I.

Antequam ascendant Cathedram, prosternant

sternant se ad pedes imaginis Crucifixi Iesu Christi, & offerant Ipsi cum summo, quò possunt, teneritudinis affectu instantem suam concionem, intimè & humillimè supplicantes, quatenus ex ea cooperante Spiritûs Sancti gratiâ, populus pretioso ejus sanguine redemptus ædificetur, compungatur, & convertatur.

MA-

MANIPVLVS PIARVM PRECVM, ET EXERCITIORVM,

Pro usu Clericorum Secularium in commune viventium.

STATIO MATVTINA.

Manè prima evigilantium cogitatio sit ad Deum hac precatiuncula:

BENEDICTA sit Sancta, & individua Trinitas, nunc & semper, & per infinita sæcula sæculorum, Amen.

Dum surgunt; signent se signo sanctæ Crucis dicantque:

In nomine Patris, & Filii, & Spiritu Sancti, Amen.

In nomine Domini mei IESV Christi surgo,

surgo, qui me redemit suô preciosô sanguine; ille me benedicat, regat, custodiat, & ad vitam perducat æternam, Amen.

Dum se vestibus induunt, finem suum ultimum recogitantes, Deo se & omnia sua offerant, sequenti precatione.

O Dominus meus, DEVS meus, & omnia; justitia mea, bonitas mea, & misericordia mea: fiat à te, ut in unione meritorum Vitæ, Passionis, Resurrectionis, & Ascensionis Domini nostri IESV Christi, sicut & sub patrocinio Beatissimæ Virginis MARIÆ, ac Sanctorum Seraphim, Cherubim, Thronorum, Dominatîonum, Virtutum, Potestatum, Principatuum, Archangelorum, Angelorum, Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Virginum & Viduarum, omnes mei tàm boni, quàm indifferentes cogitatus, intentiones, suspiria, vota, preces, & exercitia, verba, opera, omissiones,

commoda, incommoda, tentationes, angustiæ, adversitates, contemptus, irrisiones, unà cum omnibus devotorum tuorum precibus, laboribus, tribulationibus & quibuscumque necessitatibus ad majorem sanctissimi Nominis tui gloriam unicè cedant: & tu tantùm DEUS meus agnoscaris ab omnibus, timearis, ameris, lauderis. Benedictus DEUS, qui vivis & regnas in sæcula sæculorum, Amen.

Ad Beatissimam Virginem.

O Domina mea Sancta MARIA, me in tuam benedictam fidem, ac singularem custodiam, & in sinum misericordiæ tuæ, hodie & quotidie, & in hora exitus mei, animam meam & corpus meum tibi commendo: omnem spem & consolationem meam, omnes angustias & miserias meas, vitam & finem vitæ meæ tibi committo, ut per tuam sanctissimam intercessionem, & per tua merita, omnia mea dirigantur, & disponantur eloquia, cogitationes & opera, se-

condùm

cundùm tuam tuique Filii voluntatem, & meam ac totius Ecclesiæ utilitatem ac necessitatem, Amen.

Ad Sanctum Angelum Tutelarem.

Angele DEI, qui custos es mei, me tibi commissum pietate supernâ hodie illumina, custodi, rege, & guberna.

Vel

Angele mi custos tuæ me commendo tutelæ, cui me custodiendum Divina Bonitas commendavit: duc, quæso, cæcum, ignorantem instrue, imbecillum conforta, pupillum tuere, errantem reduc, pigrum impelle, dormientem excita, gradientem promove; & extremam illam difficilemque luctam, quæ cum morte & dæmone mihi aliquando futura est, felicem esse procura, ut in vestrum consortium anima mea, cùm vicerit, recepta læte decantet, laqueus contritus est, & nos liberati sumus, Amen.

Ad omnes Sanctos.

Sancti DEI omnes intercedant pro

nobis ad Dominum, ut nos mereamur ab eo adjuvari, & sálvari, qui vivit & regnat in sæcula sæculorum, Amen.

Vel

sancti & electi Patroni mei, N. N. & omnes Sancti, rogo vos & deprecor, subvenite mihi, misereminí mei, corrigite & erigite me misericorditer, & orate pro me instanter, ut per vos mihi detur à Deo conscientia sancta, gratia Spiritûs Sancti, virtus Sacramentorum, augmentum gratiæ, virtutum Theologicarum, & Cardinalium studium, conversatio honesta, vita honorabilis, & consummatio laudabilis, ut ad vos pervenire merear. Per Christum Dominum nostrum, A.

Dum se lavant

Aspirent ad Dominum Deum, & petant puritatem cogitationum, rectitudinem verborum, & operum Sanctitatem hac oratione;

Munda Domine cor meum, ac labia mea,

mea, ut te ac tua tantùm cogitem; & quod cor ſentit interiùs, hoc lingua proferat exteriùs. Da virtutem manibus meis ad abſtergendum omnem maculam, ut ſine pollutione mentis & corporis tibi ſervire valeam, Amen.

Ad aſperſionem aquæ benedictæ.

Aſperge me Domine rore gratiæ tuæ, munda me à peccatis; doleo enim, quòd te, quem ſuper omnia diligo, unquam offenderim: extingue in me omnem affectum tibi adverſum, ut te ſolùm amem & glorificem in perpetuum. Amen.

Deinde ante altare domeſticum flexîs genibus alternatim pro felici morte recitent Litanias Lauretanas.

LITANIÆ LAVRETANÆ.

Kyrie eleyſon,
Chriſte eleyſon,
Kyrie eleyſon,

Christe audi nos,
Christe exaudi nos,
Pater de cælis DEVS, miserere nobis.
Fili redemptor mundi D E V S, miserere nobis.
Spiritus sancte DEVS, miserere nobis.
Sancta Trinitas unus D E V S, miserere nobis.

Sancta Maria,
Sancta D E I Genitrix,
Sancta Virgo Virginum,
Mater Christi,
Mater divinæ gratiæ,
Mater purissima,
Mater castissima,
Mater inviolata,
Mater intemerata,
Mater amabilis,
Mater admirabilis,
Mater Creatoris,
Mater Salvatoris,
Virgo prudentissima,
Virgo veneranda,
Virgo prædicanda,

Ora pro nobis.

Virgo potens,
Virgo clemens,
Virgo fidelis,
Speculum justitiæ,
Sedes Sapientiæ,
Causa nostræ lætitiæ,
Vas spirituale,
Vas honorabile,
Vas insigne devotionis,
Rosa mystica,
Turris Davidica,
Turris eburnea,
Domus aurea,
Fœderis arca,
Ianua cœli,
Stella matutina,
Salus infirmorum,
Refugium peccatorum,
Consolatrix afflictorum,
Auxilium Christianorum,
Regina Angelorum,
Regina Patriarcharum,
Regina Prophetarum,
Regina Apostolorum,

Ora pro nobis.

Regina Martyrum, | Ora pro n.
Regina Confessorum,
Regina Virginum,
Regina Sanctorum omnium,

Agnus DEI, qui tollis peccata mundi, parce nobis Domine.

Agnus DEI, qui tollis peccata mundi, exaudi nos Domine,

Agnus DEI, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Christe audi nos,
Christe exaudi nos.
Kyrie eleyson.
Christe eleyson.
Kyrie eleyson.

Ave Maria, &c.

Antiphona.

SVb tuum præsidium confugimus Sancta DEI Genitrix: nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus nostris; sed à periculis cunctis libera nos semper Virgo gloriosa & benedicta.

℣. Ora

℣. Ora pro nobis Sancta DEI Genitrix,
℟. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus.

GRatiam tuam, quæsumus Domine, mentibus nostris infunde; ut, qui, Angelo nuntiante, Christi Filii tui Incarnationem cognovimus, per passionem ejus & Crucem ad resurrectionis gloriam perducamur. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

℣. Ora pro nobis Beatissime Ioseph.
℟. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus.

SAnctissimæ Genitricis tuæ Sponsi, quæsumus Domine, meritis adjuvemur; ut, quod possibilitas nostra non obtinet, ejus nobis intercessione donetur. Qui vivis & regnas in sæcula sæculorum. Amen.

Addantur sequentes versiculi & responsoria cum oratione pro Ordinario loci.

℣. Salvum fac famulum tuum N.
℟. Deus meus sperantem in te.
℣. Esto ei, Domine, turris fortitudinis.
℟. A facie inimici.
℣. Nihil proficiat inimicus in eo.
℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

OMnipotens sempiterne Deus, qui facis mirabilia magna solus, prætende super famulum tuum N. & super gregem ei commissum, Spiritum gratiæ salutaris; &, ut in veritate tibi placeat, perpetuum ei rorem tuæ benedictionis infunde. Per Dominum nostrum IESUM Christum Filium tuum, qui tecum vivit & regnat in unitate ejusdem Spiritûs sancti

&i DEVS per omnia sæcula sæculorum. Amen.

℣. Nos cum prole pia

℟. Benedicat Virgo Maria.

Hisce precibus finitis, probè se examinent sub silentio in tribus punctis.

Primò. Quomodo præterita nocte, antequam cubitum concesserunt, conscientiam suam examinaverint.

Secundò. Quomodo preces & exercitia compleverint; & in quibus cogitationibus atque desideriis dormitum se contulerint.

Tertiò. Quomodo se noctu, & manè usque ad examen gesserint.

Conscientia sic discussa super peccata memorata & alia totius vitæ, contritionem eliciant, cum firmo proposito emendationis.

Praxis actûs contritionis frequenter exercendi.

O Amantissime I E S V, doleo ex toto corde meo, quòd te Deum meum, Creatorem meum, Salvatorem meum, summum bonum meum hisce peccatîs meis, quæ detestor super omnia detestabilia, offenderim: Ideo in Abyssum misericordiæ tuæ me conjicio, & propono firmiter ampliùs non peccare, omnesque peccandi occasiones devitare, vel centies mori. Speciatim gratiam tuam invoco, qua me ab N. vitio, quod Majestati tuæ in me multùm displicet, potenter hac die, & totâ vitâ meâ præserves, & virtutem N. eidem contrariam misericorditer animo meo inseras. Qui vivis & regnas in sæcula sæculorum, Amen.

Denique subjungant tria Pater, & Ave, in honorem sanctißimæ Trinitatis, pro augmento trium virtutum Theologicarum Fidei, Spei, & Charitatis; ac rectitudine cogitationum, verborum, & operum, item pro lumine, gratia & benedictione supernatu-

natu-

naturali; tanquam medio ad bonum usum triplicis hujus operationis nostræ valde necessario, impetrandis.

STATIO MERIDIANA.

Uno quadrante ante corporis refectionem meridianam, redeant ad altare domesticum, & flexis genibus, clara voce pro impetranda unitate ac charitate fraterna inter membra hujus vitæ clericalis Litanias omnium Sanctorum recitent.

LITANIÆ SANCTORVM OMNIVM.

Kyrie eleyson.
Christe eleyson.
Kyrie eleyson.
Christe audi nos.
Christe exaudi nos.
Pater de cœlis Deus, miserere nobis.
Fili Redemptor mundi Deus, miserere nobis.

Spiritus Sancte Deus, miserere nobis.
Sancta Trinitas unus Deus, miserere nobis.
Sancta MARIA, Ora pro nobis.
Sancta DEI Genitrix, ora.
Sancta Virgo Virginum, ora.
Sancte Michaël, ora.
Sancte Gabriel, ora.
Sancte Raphael, ora.
Omnes sancti Angeli, & Archangeli, Orate pro nobis.
Omnes sancti beatorum spirituum Ordines, Orate pro nobis.
Sancte Ioannes Baptista, ora.
Omnes Sancti Patriarchæ, & Prophetæ, Orate pro nobis.
Sancte Petre, ora.
Sancte Paule, ora.
Sancte Andrea, ora.
Sancte Iacobe, ora.
Sancte Ioannes, ora.
Sancte Thoma, ora.
Sancte Iacobe, ora.
Sancte Philippe, ora.

Sancte Bartholomæe, ora.
Sancte Matthæe, ora.
Sancte Simon, ora.
Sancte Thadæe, ora.
Sancte Mathia, ora.
Sancte Barnaba, ora.
Sancte Luca, ora.
Sancte Marce, ora.
Omnes Sancti Apostoli, & Evangelistæ, Orate pro nobis.
Omnes sancti Discipuli Domini, orate.
Omnes sancti Innocentes, orate.
Sancte Stephane, ora.
Sancte Laurenti, ora.
Sancte Vincenti, ora.
Sancti Fabiane, & Sebastiane, orate.
Sancti Ioannes, & Paule, orate.
Sancti Cosma, & Damiane, orate.
Sancti Gervasi & Protasi, orate.
Omnes sancti Martyres, orate.
Sancte Sylvester, ora.
Sancte Gregori, ora.
Sancte Ambrosi, ora.
Sancte Augustine, ora.

Sancte

Sancte Hieronyme, ora.
Sancte Martine, ora.
Sancte Nicolae, ora.
Omnes sancti Pontifices, & Confessores, orate.
Omnes sancti Doctores, orate.
Sancte Antoni, ora.
Sancte Benedicte, ora.
Sancte Bernarde, ora.
Sancte Dominice, ora.
Sancte Francisce, ora.
Omnes sancti Sacerdotes & Levitæ, Orate pro nobis.
Omnes sancti Monachi, & Eremitæ, Orate pro nobis.
Sancta Maria Magdalena, ora.
Sancta Agatha, ora.
Sancta Lucia, ora.
Sancta Agnes, ora.
Sancta Cæcilia, ora.
Sancta Catharina, ora.
Sancta Anastasia, ora.
Omnes sanctæ Virgines, & Viduæ, orate.
Omnes Sancti & Sanctæ DEI, intercedite pro nobis.
Pro-

Propitius esto, parce nobis Domine.
Propitius esto, exaudi nos Domine.
Ab omni malo, libera nos Domine.
Ab omni peccato, lib.
Ab ira tua, lib.
A subitanea, & improvisa morte, lib.
Ab insidiis diaboli, lib.
Ab ira, & odio, & omni mala voluntate, lib.
A spiritu fornicationis; lib.
A fulgure & tempestate, lib.
A morte perpetua, lib.
Per mysterium sanctæ Incarnationis tuæ, lib.
Per adventum tuum, lib.
Per nativitatem tuam, lib.
Per baptismum & sanctum Iejunium tuum, lib.
Per Crucem & passionem tuam, lib.
Per mortem & sepulturam tuam, lib.
Per sanctam resurrectionem tuam, lib.
Per admirabilem ascensionem tuam, lib.
Per adventũ Spiritûs sancti Paracliti, lib.
In die Iudicij, lib.

Pecca-

Peccatores, Te rogamus audi nos.
Vt nobis parcas, te rog.
Vt nobis indulgeas, te rog.
Vt ad veram pœnitentiam nos perducere digneris, te rog.
Vt Ecclesiam tuam sanctam regere, & conservare digneris, te rog.
Vt Domnum Apostolicum, & omnes Ecclesiasticos Ordines in sancta Religione conservare digneris, te rog.
Vt inimicos sanctæ Ecclesiæ humiliare digneris, te rog.
Vt Regibus & Principibus Christianis pacem & veram concordiam donare digneris, te rog.
Vt cuncto populo Christiano pacem & unitatem largiri digneris, te rog.
Vt nosmetipsos in tuo sancto servitio confortare & conservare digneris, te.
Vt mentes nostras ad cœlestia desideria erigas, te rog.
Vt omnibus benefactoribus nostris sempiterna bona retribuas, te rog.
Vt animas nostras, fratrum, propinquorum

rum & benefactorum nostrorum, ab æterna damnatione eripias, te rog.
Vt fructus terræ dare, & conservare digneris, te rog.
Vt omnibus fidelibus defunctis requiem æternam donare digneris, te rog.
Vt nos exaudire digneris, te rog.
Fili Dei, te rog.
Agnus DEI, qui tollis peccata mundi, parce nobis Domine.
Agnus DEI, qui tollis peccata mundi, exaudi nos Domine.
Agnus DEI, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.
Christe audi nos.
Christe exaudi nos.
Kyrie eleyson.
Christe eleyson.
Kyrie eleyson.
Pater noster.
℣. Et ne nos inducas in tentationem.
℟. Sed libera nos à malo.
℣. Lætamini in Domino, & exultate justi.
℟. Et gloriamini omnes recti corde.

Oremus.

Oremus.

OMnipotens sempiterne Deus, qui nos omnium Sanctorum tuorum merita sub una tribuisti commemoratione venerari, quæsumus, ut desideratam nobis tuæ propitiationis abundantiam multiplicatîs intercessoribûs largiaris. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Oratio pro Ordinario loci, ut suprà fol. 130.

℣. Divinum auxilium maneat semper nobiscum.

℟. Amen.

Postea fiat examen breve, an proposita matutina in effectum deduxerint, & ubi deviaverint: quibûs deprehensîs contritionem eliciant & reliquum saltem diei cursum bene consummare intendant.

CONTRITIONIS ACTVS BREVIOR.

O IESV amore tui doleo, quòd offenderim te, quem super omnia diligo:

ligo: cupio omnia mea peccata, præsertim N. emendare, tibique pro iis satisfacere per auxilium gratiæ tuæ. Amen.

Continuò subjungant 7. Pater & Ave.

Per 7. Pater noster recogitent septem petitiones ejus, ita ut unicuique Pater noster sua petitio correspondeat.

Prima.

Pater noster, qui es in cœlis: Sanctificetur nomen tuum.

Secunda.

Adveniat regnum tuum.

Tertia.

Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terra.

Quarta.

Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.

Quinta.

Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.

Sexta.

Sexta.

Et ne nos inducas in tentationem.

Septima.

Sed libera nos à malo, Amen.

Per ſeptem Ave Maria rogent Beatiſſimam Virginem Matrem Dei, ut impetrare velit à dilectiſſimo Filio ſuo ſeptem dona Spiritûs Sancti.

Ad

1. *Petant donum timoris Domini.*
2. *Donum fortitudinis in arduis & adverſis.*
3. *Donum ſcientiæ.*
4. *Donum pietatis.*
5. *Donum conſilii.*
6. *Donum intellectûs.*
7. *Donum ſapientiæ, & libertatis filiorum DEI.*

STATIO VESPERTINA.

Singulis diebus veſperi ad medium ſextæ, adoleſcentes majorum claſſium in loco ad hoc deputato omnes conveniant, & pro incremento gratiæ in voca-

vocatione sua Clericali Vesperas & Completorium, cum matutino & Laudibus in diem sequentem ex Officio parvo Beatæ Mariæ Virginis alternatim recitent.

Antequam cubitum eunt, revertantur ad altare domesticum; & Deo pro acceptis beneficiis gratias acturi, unam partem Psalterii Beatissimæ Virginis Mariæ, & Psalmum De profundis alternatim comprecentur: quibus in silentio annectent examen nocturnum, & quinque Pater & Ave.

MO.

MODVS RECITANDI PSALTERIVM BEATISSIMÆ VIRGINIS MARIÆ.

Formatò imprimis devotè signô Sanctæ Crucis dicitur symbolum Apostolorum seu Credo, tum Pater noster.

Hæc tria Puncta bene notanda.

I. Sub symbolo Apostolorum Sanctissimæ Trinitati ac toti Curiæ cœlesti mundi totius, ac omnium ejus statuum necessitates & miserias ad commiserationem exhibeant.

II. Ad singulas orationes Dominicas Deo Patri Filium ejus unigenitum Crucifixum, velut infiniti pretii victimam, ad majorem precum suarum efficaciam conciliandam offerant.

III. Sub exordium salutationis Angelicæ

gelicæ in quavis Decade, Beatissimam Virginem ut matrem spectent; ac mysterium in ea Decade considerandum, uti & petitionem, ad quam dirigitur, in memoriam sibi revocent.

In qualibet Decade, cùm perventum fuerit ad nomen JESU, adjiciatur;

In Rosario Gaudioso dicendo die Lunæ & Iovis.

1.	Quem	Virgo concepisti.	S. Maria Mater Dei &c.
2.		Visitando Elisabetham portâsti.	
Ad 3.		Virgo genuisti.	
4.		In templo præsentâsti.	
5.		In templo invenisti.	

In Ro-

In Rosario Doloroso, quod dicitur die Martis & Veneris, nomini JESVS adjiciatur.

1.	Qui pro nobis	Sanguinem sudavit.	S. Maria &c.
2.		Flagellatus est.	
Ad 3.		Spinis coronatus est.	
4.		Crucem bajulavit.	
5.		Crucifixus est.	

In Rosario Glorioso, quod dicitur die Merc. & Sabbati, ad singulas Decades post nomen JESV addatur.

1.	Qui	Resurrexit à mortuis.	S.
2.		In cœlum ascendit.	
Ad 3.		Spiritũ Sanctũ misit.	
4.		Te in cœlũ assumpsit	
5.		Te in cælis coronavit	

In-

Intentiones Rosarii Gaudiosi.

In Decade

1. *Orent pro errantibus in fide,*
2. *Pro conversione existentium in peccato mortali.*
3. *Pro imperfectis.*
4. *Pro sagis, maleficis, & aliis obstinatis peccatoribus.*
5. *Pro innocenti juventute, & in gratia Dei existentibus.*

Intentiones Rosarii Dolorosi.

In Decade

1. *Orent pro toto statu Clericali*
2. *Pro iis, qui præsunt, & confessariis.*
3. *Pro Virginibus, & continentibus.*
4. *Pro iis, qui ob fidem, & justitiam patiuntur.*
5. *Pro statu Politico Christianæ Reipublicæ, & præcipuè pro S. R. Imperio.*

In Rosario Glorioso.

In decade.

1. *Orent pro perseverantia finali in bono spiritu.*
2. *Pro consanguineis, benefactoribus & aliis sibi commissis ac commendatis.*
3. *Pro Germania.*
4. *Pro morientibus.*
5. *Pro animabus Fidelium defunctorum.*

Die verò Dominicâ venerentur JESUM Salvatorem suum Rosariolô 33. Pater noster, ad impetrandam ab eodem gratiam, quâ ad plenitudinem meritorum pervenire, & in stadio sic currere possint, ut bravium vitæ æternæ apprehendant.

Exordium autem fiat à symbolo Apostolorum, cui subjiciantur tria Pater noster; tum ante primam Decadem orationum Dominicarum præcedat

dat unum Ave Maria: item etiam fiet ante reliquas duas Decades.

Post Rosarium quotidianum sequitur Psalmus De profundis cum duabus collectis pro defunctis.

DE profundis clamavi ad te, Domine; Domine, exaudi vocem meam.

Fiant aures tuæ intendentes, in vocem deprecationis meæ.

Si iniquitates observaveris Domine; Domine quis sustinebit?

Quia apud te propitiatio est; & propter legem tuam sustinui te, Domine.

Sustinuit anima mea in verbo ejus; speravit anima mea in Domino.

A custodia matutina usque ad noctem speret Israël in Domino.

Quia apud Dominum misericordia, & copiosa apud eum redemptio.

Et ipse redimet Israël ex omnibus iniquitatibus ejus.

℣. Requiem æternam dona eis Domine,
℟. Et lux perpetua luceat eis.

℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

DEus veniæ largitor, & humanæ salutis amator: quæsumus clementiam tuam, ut nostræ congregationis fratres, propinquos, & benefactores, qui ex hoc sæculo transiêrunt, Beatâ Mariâ semper Virgine intercedente cum omnibus Sanctis tuis, ad perpetuæ beatitudinis consortium pervenire concedas.

Fidelium Deus omnium Conditor, & Redemptor, animabus famulorum famularúmque tuarum remissionem cunctorum tribue peccatorum: ut indulgentiam, quam semper optaverunt, piîs supplicationibûs consequantur. Qui vivis & regnas in sæcula sæculorum.

℟. Amen.

Oratio pro Ordinario loci, ut suprà fol. 130.

℣. Divinum auxilium maneat semper nobiscum.

℟. Amen.

Deni-

Denique fiat examen nocturnum, quod consistit in quinque punctis.

PRIMVM.

Gratiarum actio pro beneficiis acceptis.

O Infinita bonitas, gratias tibi ago pro omnibus beneficiis, quæ mihi hodie, & totâ vitâ meâ contulisti, tibi laus, & gloria in infinitas sæculorum myriadas.

SECVNDVM.

Luminis petitio.

O æterna Sapientia Christe IESV, da ut quidquid tibi hodie in me displicuit, id mihi integrè in memoriam redeat.

TERTIVM.

Hic suam quisque conscientiam examinet, quid singulis horis ab ultimo examine elapsis peccaverit; cogitatione, verbo, & opere; & quæ peccata nondum confessus fuerit.

QVARTVM.

Peccatorum deprecatio.

O Inexhausta misericordia, ignosce mihi quidquid hodie peccavi coram te: ego omnes offensas hujus diei, & totius vitæ meæ depono in abyssum misericordiæ tuæ; & per mortem Filii tui te deprecor, ô DEVS, dimitte mihi quidquid unquam in te peccavi.

QVINTVM.

Emendationis propositum.

O Immensa Majestas, firmissimè propono non peccare ampliùs.

Coronidis locò subjungantur quinque Pater, & Ave in honorem quinque vulnerum Christi, pro remissione peccatorum, & puritate sensuum tam internorum, quam externorum impetranda.

Exuentes se, & cubitum secedentes committant se Beatissimæ Virgini, sicut de die sæpiùs pro commoditate.

O Domina mea Sancta MARIA, me

in tuam

in tuam benedictam fidem &c. *ut supra* fol. 122.

Ad Sanctum Angelum Custodem.

Angele Dei, qui custos es mei, me tibi commissum, pietate supernâ hac nocte illumina, custodi, rege & guberna.

Vel

O Amantissime Angele DEI qui hucusque tam fidelis custos es mei, dignare insuper hac nocte cor, & corpus meum immaculatum conservare, ut tecum merear SS. Trinitatem æternùm contemplari, amare, & glorificare, Amen.

Ad Sanctos Patronos, & omnes Sanctos.

Vos Sancti Patroni mei, & omnes Sancti Electi DEI, supplete vices meæ imperfectionis in benedicendo & laudando Domino meo: & impetrate mihi meisq; gratiam in ejus amore vivendi, perseverandi, moriendi, tandemque ejusdem gloriâ vobiscum æternùm perfruendi.

Antequam lectum ingrediantur, aspergant se aquâ benedictâ & dicant:

Asperge me Domine rore gratiæ tuæ &c. *ut supra fol.* 125.

Lectum ingressuri signent se signô S. Crucis, & dicant:

Per signum Crucis de inimicis nostris libera nos DEVS noster.

IESVS Nazarenus, Rex Iudæorum, titulus triumphalis defendat nos ab omnibus malis. Ecce Crucem Domini nostri IESV Christi, fugite partes adversæ; vicit Leo de tribu Iuda, Radix David. Sancte DEVS, sancte fortis, sancte & immortalis miserere mei.

Benedicat me Imperialis Majestas, protegat me regalis Divinitas, custodiat me sempiterna Deitas, foveat me immensa divinitas, dirigat me inæstimabilis bonitas, gubernet me potentia Patris, vivificet me sapientia Filii, illuminet me virtus Spiritûs Sancti. Amen.

Ex

Ex horologio P. Drexelij.

Pater æterne, per vitam & mortem Filii tui, per omnem bonitatem tuam te rogo, concede mihi, ut in bono perseverem, & in gratia tua moriar. Bone IESV, per extremas illas in cruce voces, quibus Patri Spiritum commendâsti, te rogo, suscipe Spiritum in fine vitæ meæ. Spiritus Sancte DEVS, miserere mei & sanctâ inspiratione tuâ me semper, & potissimùm in hora mortis meæ, adjuva. Sanctissima Trinitas unus DEVS, miserere mei nunc & in fine vitæ meæ. Amen.

In lecto modestè compositi & cancellatîs ante pectus brachiîs in modum crucis, dicant:

Da Domine, ut singulæ meæ respirationes totâ nocte tibi laudem, & gloriam exhibeant. Amen.

In manus tuas Domine commendo spiritum meum.

In pace in idipsum dormiam, & requiescam.

MODVS OBEVNDI SACRAMENTVM POENITENTIÆ.

Oratio ante Examen conscientiæ.

ÆTerne Parens, Pater misericordiarum, & DEVS totius consolationis, peccata mea examinaturus, vehementer confundor; sed tu nostî omnia, & eorum gravitatem & numerum & indignitatem habes perspectam. Tu enim scrutaris corda & renes, ô DEVS meus! Rogo te humillimè, ut omnia & singula per gratiam tuam possim recordari, expendere & deplorare. Concede mihi Spiritum Sanctum tuum, qui mihi eorum memoriam refricet, cogitationes & discussionem mentis meæ dirigat, & dolorem animi mei, qui peccata mea diluere possit, excitet.

Hymnus.

VEni Creator Spiritus,
Mentes tuorum visita,
Imple supernâ gratiâ,
Quæ tu creâsti pectora.
Qui diceris Paraclitus,
Altissimi donum DEI,
Fons vivus, ignis, charitas,
Et spiritualis unctio.
Tu septiformis munere,
Digitus paternæ dexteræ,
Tu ritè promissum Patris,
Sermone ditans guttura.
Accende lumen sensibus,
Infunde amorem cordibus,
Infirma nostri corporis
Virtute firmans perpeti.
Hostem repellas longiùs,
Pacemque dones protinus,
Ductore sic te prævio,
Vitemus omne noxium.
Per te sciamus, da, Patrem,
Noscamus atque Filium,
Teque utriusque Spiritum

Credamus omni tempore.
DEO Patri sit gloria,
Et Filio, qui à mortuis.
Surrexit, ac Paraclito,
In sæculorum sæcula Amen.
℣. Emitte Spiritū tuum, & creabuntur.
℟. Et renovabis faciem terræ.

Oremus.

DEUS, qui corda fidelium Sancti Spiritûs illustratione docuisti: da nobis in eodem Spiritu recta sapere, & de ejus semper consolatione gaudere. Per Dominum nostrum IESUM Christum Filium tuum, qui tecum vivit & regnat in unitate ejusdem Spiritûs Sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Discussio conscientiæ fiet circa sequentia.

Peccata contra Deum.

Confessione sacrilegâ, dum peccatum mortale

Accuso me de

mortale reticui, vel quia de peccatis non dolui, aut propositum emendationis non habui. toties, &c.

Communione sacrilegâ in statu peccati mortalis. toties.

Negligentiâ in præparatione ad confessionem, vel communionem.

Dubitatione voluntariâ circa aliquem fidei articulum. toties.

Negligentiâ in repellendis cogitationibus contra fidem, spem, charitatem. toties.

Blasphemiâ contra DEVM, murmurando contra ejus justitiam, & misericordiam, &c. toties.

Negligentiâ in repellendis tentationibus blasphemiæ, pusillanimitatis. toties.

Violatione voti in re gravi. toties.

Perjurio; cùm falsum juravi, vel dubitans de veritate. toties.

Vel cùm promisi aut minatus fui cum juramento, me malum aliquod grave, vel leve facturum, animô servandi toties.

Vel dum juravi me rem licitam facturum animo non servandi. toties.

Fractione juramenti; quando rẽ licitam juramento promissam non servavi, cùm possem. toties.

Iuramento temerario; quando sine necessitate, vel utilitate verum juravi.

Missâ die feriatâ omnino non, vel non integrè auditâ. toties.

Distractionibus in ea voluntariè admissis. toties.

Negligentiâ in vitandis distractionibus in oratione.

Ingratitudine erga DEVM pro acceptis specialibus beneficiis. toties.

Contemptu, vel neglectu peccatorum gravium vel levium. toties.

Gloriatione ob peccata gravia vel levia. toties.

Complacentiâ in peccatis mortalibus olim admissis. toties.

Superbiâ circa dona naturæ, vel gratiæ; dum ea non DEO, sed meis meri-

Accuso me de

meritis attribui. toties.

Iejunio Ecclesiastico, ad quod teneor, non observatô. toties.

Contra seipsum.

Accuso me de

Superbiâ, arrogantiâ, ambitione, æstimatione mei ipsius nimiâ, complacentiâ vanâ, pertinacia in proprio sensu & judicio, hypocrisi. toties.

Curiositate sciendi res perniciosas, curiosas, & periculosas. toties.

Cogitationibus lascivis, quibus voluntariè inhæsi. toties; vel quibus me oblectavi. toties.

Desiderio deliberato peccandi cōtra castitatem, in tali specie. toties.

Negligentia in præcavendis, & comprimendis illicitis cogitationibus, motibus, illusionibus. toties.

Negligentia gravi, vel levi, in custodiendis sensibus, visu, auditu, odoratu, gustu, tactu toties.

Intemperantia gravi, vel levi, in cibo & potu. toties.

Negli-

Accuso me de

Negligentia & defectu applicationis in studiis.

Otiositate, seu tempore malè collocato.

Contra proximum.

Inobedientiâ gravi vel levi in parentes, superiores, moderatores.

Murmuratione contra eos, vel eorum contemptu. toties.

Despicientia proximi, vel aversione ab eo; odio, ira, invidia, impatientia, suspicione vana, temerario judicio. toties.

Detractione contra proximum; quando falsum delictum, grave vel leve ipsi affinxi, vel verum occultum detexi. toties. Idque ex odio, & animo ejus famam lædendi.

Mendacio, cum, vel sine gravi damno proximi. toties.

Scurrilitate in loquendo, turpiloquio. toties.

Asperitate verborum, contentione, susurratione, maledicentia, con-

Accuso me de

vitiis, contumeliis, irrisione. toties.

Verberatione, vulneratione, gravi læsione. toties.

Desiderio mali alieni gravîs vel levis. toties.

Gaudio ob malum proximi grave vel leve. toties.

Dolore ob bonum proximi, cum, vel sine animo tale bonum impediendi. toties.

Voluntate alteri nocendi, vel me vindicandi, quamvis effectus non sit secutus. toties.

Scandalo gravi, vel levi. toties.

Laude delicti alieni. toties.

Irritatione proximi ad iracundiã, vel aliud malum.

Neglectu correctionis fraternæ, quando corrigere debuissem. toties.

Ex his, occurrent facilè alia, quæ hoc paradigmate non continentur

Ante-

Antequam accedant ad confessionem, poterunt præmittere hanc orationem.

O Iesu Deus cordis mei, infinitè misericors & longanimis, infinitè suavis & amabilis, qui cum Patre & Spiritu Sancto multiplices super me inæstimabiles divitias misericordiæ, longanimitatis, & charitatis tuæ; qui hucusque me ingratum toties cum Petro respexisti, cum Magdalena in viam salutis reduxisti & in sanguine tuo animam meam dealbasti; toties me prodigum filium in osculum pacis recepisti, & infidelem licet famulum ad intimam familiaritatem invitasti: amplector, veneror, & adoro te, & tanta viscera misericordiæ tuæ erga me; atque omnium creaturarum affectu tibi gratias ago pro ineffabili isto æternæ tuæ dilectionis excessu, quo mihi in tot defectus quotidie labenti, spatium & gratiam resipiscendi, spem veniæ, fiduciam perseverandi, ac gloriam consequendi tribuisti.

buisti.

buisti. Vtinam ô Deus meus, te infinito amore & honore dignissimum semper amâssem & glorificâssem! utinam te nunquam offendissem, nec offenderem posthac in æternum! Sed ô bonitas infinita, quid tibi retribui pro omnibus bonis, quæ tribuisti mihi, præter innumeras meas offensiones, ingratitudines, & negligentias? doleo de his ac omnibus & singulis vitæ meæ peccatis ex animo, purè propter te Deum meum infinitè amabilem, quia tibi, quem diligo; æternumque diligam super omnia displicent: ea propono firmiter ardenterque per gratiam tuam emendare & compensare. In satisfactionem offero tibi merita omnia, labores ac dolores, ipsumque sanguinem Domini mei I E S V Christi, merita Beatissimæ Virginis, & Sanctorum omnium, meque, ac vitam meam, cum universis meis actionibus, quas cupio dirigere ad gloriam Nominis tui, tibi devoveo. Amen.

Acce-

Accedens ad confessionem, coram sacerdote genuflexus dicat:

Benedic Reverende Pater.

Deinde facto signo S. Crucis recitet:

Confiteor DEO omnipotenti, beatæ MARIÆ semper Virgini, beato Michaëli Archangelo, beato Ioanni Baptistæ, sanctis Apostolis Petro & Paulo, omnibus sanctis, & tibi Pater: quia peccavi nimis cogitatione, verbo, & opere.

His dictîs peccata sua integrè, nullô omissô; pure, absque ulla simulatione, humiliter in conspectu Dei, distinctè cum vero emendationis affectu & animo contrito, recenseat, & tandem sic concludat:

De his & omnibus aliis meis peccatis, quorum etiam non recordor, dico: mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Ideo precor beatam Mariam semper Virginem, beatum Michaëlem Archangelum, beatum Ioannem Baptistam, sanctos Apostolos Petrum & Paulum, omnes sanctos,

sanctos, & te Pater, orare pro me ad Dominum DEUM nostrum.

Post hæc attentè ac devotè excipiat injunctam pœnitentiam, & si quam admonitionem Confessarius impertiat. Denique dum pronuntiatur absolutio, excitet Contritionem superiùs præscriptam

Peracta in hunc modum Confessione, & impetrata absolutione, si injuncta pœnitentia mox persolvi potest, ne differatur, sed accuratè præstetur magno devotionis affectu. Deinde, si commode fieri poterit, recitetur sequens

ORATIO.

Ex S. August. lib. de Spirit. docum.

DEprecor te IESU Salvator, bone Redemptor, qui pretiosissimo Sanguine tuo redemptus sum, ut propter carnis corruptionem non peream, neque veniam in mortem secundam, nec in terram oblivionis. Hæc vox in auribus misericordiæ tuæ sonet, ut tuam faciam voluntatem, & omnis mens mea te meditetur,

in te delectetur, te sequatur, te confiteatur, qui redemisti me.

In æternum misericordia tua est, & in misericordiâ tuâ revixi perditus peccatis, & surrexi à mortuis; quoniam segregâsti me à peccatis adolescentiæ meæ; & egi pœnitentiam coram te, quia servâsti mihi tempus conversionis, & considerans peccata mea compunctus sum: lætus jam inde tibi nunc & semper innumeras gratias refero, quia ut inveniam te, tu priùs quæsivisti me; ut redirem ad te, tu compulisti me; ut confiterer tibi, tu es operatus; & ut me recognoscens plangerem, tu dedisti mihi: tu enim es misericors Dominus, qui sperantes in te non confundis, requirentes non derelinquis, revertentes ad te, non respuis, sed exultando & laudando suscipis, atque in æterna beatitudine unà cum sanctis & electis tuis æternaliter regnare concedis, quia est tibi cum æterno Patre & Spiritu sancto una Deitas, gloria, virtus, imperiũ & potestas, in sæcula sæculorum. Amen.

Modus

Modus Sacræ Communionis Eucharistiæ.

Ante Communionem tria sunt, quæ animam ad dignissimum hoc convivium piè disponunt.

Primum; dolor de peccatis, sive compunctio.

Secundum; desiderium, sive fames spiritualis.

Tertium; profunda reverentia, & animi demissio.

Oratio pia continens dolorem, desiderium & animi demissionem.

AD mensam dulcissimi convivii tui, pie Domine IESU Christe, ego peccator de propriis meritis nihil præsumens, sed tua confidens misericordia & bonitate accedere vereor, & contremisco. Nam cor & corpus habeo multis criminibus maculatum; mentem & linguam non cautè custoditam. Ergo, ô pia Deitas, ô tremenda Majestas, ego miser inter angustias deprehensus, ad te fon-

tem misericordiæ recurro; ad te festino sanandus; sub tuam protectionem fugio; & quem Iudicem sustinere nequeo, Salvatorem habere suspiro. Tibi, Domine, plagas meas ostendo: tibi verecundiam meam detego. Scio peccata mea multa & magna, pro quibus damnari timeo. Confido misericordiis & miserationibus tuis, quarum non est numerus. Respice ergo in me oculis misericordiæ tuæ, pie Domine Iesu Christe, Rex æterne, Deus & homo, crucifixe propter hominem. Exaudi me sperantem in te: miserere mei, pleni miseriis & peccatis, tu qui fons miserationis nunquam manare cessas. Salve salutaris victima, pro me & omni humano genere in patibulo Crucis oblata. Salve nobilis & pretiose Sanguis, de vulneribus crucifixi Domini mei Iesu Christi profluens, & peccata totius mundi abluens. Recordare, Domine, creaturæ tuæ, quam tuo sanguine redemisti. Pœnitet me peccâsse: cupio emendare, quod feci. Aufer er-

fer ergo à me, clementissime Pater, omnes iniquitates & peccata; ut purificatus mente & corpore, dignè degustare merear sancta sanctorum. Et concede, ut sancta prælibatio Corporis & Sanguinis tui, quam ego indignus sumere intendo, sit peccatorum meorum remissio; sit delictorum perfecta purgatio, bonorúmque tibi placentium salubris efficacia; animæ quoque & corporis contra inimicorum meorum insidias firmissima tuitio. Amen.

Eja ergo, laudo te Deus meus, & exalto te in æternum: despicio me & subjicio tibi in profundum vilitatis meæ: ecce tu sanctus sanctorum, ego sordes peccatorum: ecce tu inclinas te ad me, qui non sum dignus vel te respicere; & tamen tu venis ad me, tu vis esse mecum, tu me invitas ad convivium tuum.

Sub ipsa Communione primò pia & modesta corporis compositio adhibenda est, accedendo ad altare junctis ante pe-

ctus manibus, oculis demissis, flectendo genua, capite decenter erecto, corpore quieto, sine lectione vel labiorum motu, oreque honestè apertò, cùm sacra hostia porrigitur, ita ut lingua extremum labium attingat, nec sit ultrà exerta.

Secundò excitanda spes & amor in Christum, non orando voce, sed meditando sequentia.

ORATIO MENTALIS
Sub ipsa communione.

O Dulcissime I e s u, in te est totum, quod desiderare possum & debeo, tu salus mea, redemptio mea, spes & fortitudo; decus & gloria: amem te ex corde meo, ô suavissime Iesu: regna in voluntate mea in æternum, ut nihil amē præter Te, & nihil mihi placeat nisi propter te, sed semper idem velim, quod tu vis, idem faciam, quod placet sanctissimæ voluntati tuæ.

O Virgo

O Virgo Beatissima MARIA, Patroni mei & Sancti DEI omnes adjuvate vestris precibus, ut præstem constanter, quod firmiter propono ad gloriam dulcissimi mei Salvatoris.

Post Sacram communionem tria præstanda.

1. Agendæ DEO gratiæ.

2. Offerendum cor, & quidquid suadet affectus ac pietas.

3. Petendum à Christo, quod nostra necessitas requirit.

Actio gratiarum & oblatio.

AMabilissime JESU, DEUS cordis mei, unde mihi indignissimo peccatori tanta dignatio, tanta dilectio tantæ Majestatis, ut me oculis misericordiæ tuæ tam benignè, tam amanter visitare, tam misericorditer reficere, tam paternè fovere, tam suaviter, efficaciter & mirabiliter ad gloriam mihi, ut spero, prædestinatam, deducere hucusque digneris? Benedicta

ſit in æternum infinita bonitas, charitas, & miſericordia tua, quâ me ingratum toties cum Patre & Spiritu Sancto ab æterno ſic dilexiſti, ut decerneres me cum electis omnibus creare, ſalvare, dotare, vocare ad tuam gratiam, & conſervare ad gloriam: ſed quanta benignitas & miſericordia tua, quòd me in tempore creâris, conſervaveris, dotaveris, redemeris pretio ſanguinis tui pretioſiſſimi, & hodie animam meam corpore & ſanguine tuo refeceris, mihique pignus amoris tui & futuræ gloriæ te ipſum in ſacratiſſimo convivio tuo dederis. Agnoſco, ô benigniſſime IESU, charitatem tuam erga me, & omnium creaturarum affectu, præſertim voce omnium Sanctorum & ſpirituum cæleſtium, te Dominum meum adoro, laudo & glorifico: me infra omnes creaturas in centrum nihili mei demitto, & ſupremæ tuæ Majeſtati inclino; nam tua ſola gratiâ ſum id, quod ſum. Credo in te, ô ineffabilis veritas: in te ſpero, ô fideliſſima mea feli-

felicitas: te amo & semper amabo super omnia, ô summa bonitas! Gaudeo etiã de omni tua perfectione, beatitudine, gloria & beneplacito tuo, meque tibi usque ad mortem & mei annihilationem resigno: totus tuus esse & in æternum permanere desidero, sicut tu totus in hac suavissima cõmunione & in vita ac morte tua meus esse voluisti. Omnem vitam meam tuo offero obsequio: offero tibi intellectum meum, ut te cognoscat, cogitet, & meditetur: offero memoriam, ut tui recordetur: offero voluntatem, ut te diligat: offero omnia pia desideria, quæ unquam habui, aut habiturus sum: offero sensus meos & affectus, ne unquam à te declinent: offero quidquid sum, quidquid habeo, aut habiturus sum, ut totus tibi ex omnibus viribus & ex tota mente serviam in æternum, Amen.

Anima Christi sanctifica me.
Corpus Christi salva me.
Sanguis Christi inebria me.
Aqua lateris Christi lava me.

Paſſio Chriſti conforta me.
O bone IESU exaudi me.
Intra vulnera tua abſconde me.
Ne permittas me ſeparari à te.
Ab hoſte maligno defende me.
In hora mortis meæ voca me.
Et jube me venire ad te.
Vt cum Sanctis tuis laudem te:
In ſæcula ſæculorum. Amen.

Subjiciat 5. Orationes Dominicas, & totidem ſalutationes Angelicas, ad honorem 5. vulnerum Chriſti, eique commendet;

1. In Sacrum vulnus dexteræ; Eccleſiam Catholicam, ſummum Pontificem, omnéſque Eccleſiæ Prælatos.

Pater noſter. Ave Maria.

2. In vulnus manûs ſiniſtræ; magiſtratus, præſertim ſupremos, ſtatûs ſæcularis, & Superiores ſuos.

Pater noſter. Ave Maria.

3. In vulnus Pedis dextri; omnes obdu-

obduratos & in peccato mortali existentes.

Pater noster. Ave Maria.

4. In vulnus pedis sinistri; animas fidelium defunctorum.

Pater noster. Ave Maria.

5. In vulnus lateris commendet, se, suos parentes, nutritios, amicos & inimicos.

Pater noster. Ave Maria.

Memor sit diem, quô sacram Communionem suscepit, peculiari modestiâ ac pietate tránsigere, & frequenter diebus insequentibus inæstimabilis illius beneficii recordatione se ad evitanda peccata, & sectandas virtutes incitare.

Modus audiendi devotè Sacrum.

Factô signô S. Crucis, Domino DEO, *cujus præsentiam recogitabunt, instantem suam orationem offerant, & gra-*

tiam bene precándi petant sequenti collectâ, quam aliis quoque prolixioribus orationibus, ac universim quibuscumque negotiis præmitti convenit:

Actiones nostras, quæsumus Domine, aspîrando præveni & adjuvando prosequere: ut cuncta nostra oratio & operatio à te semper incipiat, & per te cæpta finiatur. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Facta hac oblatione, & benedictionis divinæ invocatione, qui in classibus superioribus sunt, usque ad elevationem quatuor minores Horas, id est, Primam, Tertiam, Sextam & Nonam ex Officio parvo B. M. Virginis, pro incremento gratiæ in vocatione sua clericali recitent. Adolescentes verò inferiorum classium dicant pro conservanda castitate Officium Immaculatæ Conceptionis B. M. Virginis, & Hymnum S. Casimiri.

OFFI-

OFFICIUM PARVUM Immaculatæ Conceptionis Beatissimæ Virginis MARIÆ.

AD MATUTINUM.

℣. EIa mea labia nunc annunciate

℟. Laudes & præconia Virginis Immaculatæ.

℣. Domina in adjutorium meum intende.

℟. Me de manu hostium potenter defende.

℣. Gloria Patri, &c.

Hymnus.

SAlve mundi Domina,
Cœlorum Regina,

Salve Virgo Virginum,
Stella matutina,
Salve plena gratiæ,
Clara luce Divina,
Mundi in auxilium
Domina festina.
Ab æterno Dominus
Te præordinavit
Matrem Vnigeniti
Verbi, quô creavit
Terram, Pontum, æthera;
Te pulchram ornavit;
Sibi Sponsam, quæ in
Adam non peccavit.
℣. Elegit eam Deus, & prælegit eam;
℟. In tabernaculo suo habitare fecit eam.

AD PRIMAM.

Hymnus.

SAlve Virgo Sapiens,
Domus DEO dicata;
Columna septemplici;
Mensaque exornata,

Ab omni contagio
Mundi præservata,
Antè sancta in utero
Parentis, quàm nata.
Tu Mater viventium,
Et porta es Sanctorum;
Nova Stella Iacob,
Domina Angelorum.
Zabulo terribilis
Acies castrorum,
Portus & refugium
Sis Christianorum.

℣. Ipse creavit illam in Spiritu sancto.
℟. Et exaltavit illam inter omnia opera sua.

AD TERTIAM.

Hymnus.

SAlve Arca fœderis,
Thronus Salomonis,
Arcus pulcher ætheris,
Rubus visionis,
Virga frondens germinis,
Vellus Gedeonis;

Porta clausa Numinis,
Favusque Samsonis.
Decebat tam nobilem
Natum præcavere
Ab originali
Labe Matris Evæ,
Almam, quam elegerat
Genitricem verè,
Nulli prorsus sinens
Culpæ subjacere.
℣. Ego in altissimis habito,
℟. Et Thronus meus in columna nubis.

AD SEXTAM.

Hymnus.

SAlve Virgo puerpera,
Templum Trinitatis,
Angelorum gaudium,
Cella puritatis.
Solamen mœrentium,
Hortus voluptatis,
Palma patientiæ,
Cedrus Castitatis.
Terra es benedicta,
Et Sacerdotalis,

Sancta,

Sancta, & immunis
Culpæ originalis.
Civitas Altissimi,
Porta orientalis,
In te est omnis gratia,
Virgo singularis.
℣. Sicut lilium inter spinas,
℟. Sic amica mea inter filias Adæ.

AD NONAM.

Hymnus.

SAlve Vrbs refugii,
Turrisque munita
David, propugnaculis
Armisque insignita.
In Conceptione
Charitate ignita,
Draconis potestas
Est à te contrita.
O mulier fortis,
Et invicta Iudith!
Pulchra Abisag Virgo,
Verum fovens David:
Rachel Curatorem
Ægypti gestavit;

Salva-

Salvatorem mundi
Maria portavit.
℣. Tota pulchra es amica mea.
℟. Et macula originalis nunquã fuit in te.

AD VESPERAS.

Hymnus.

SAlve horologium,
Quo retrò gradiatur
Sol in decem lineis,
Verbum incarnatur,
Homo ut ab inferis
Ad ſumma attollatur,
Immenſus ab Angelis
Paulò minoratur.
Solis hujus radiîs
Maria coruſcat,
Conſurgens aurora
In conceptu micat.
Lilium inter ſpinas;
Quæ ſerpentis conterat
Caput, pulchra ut Luna
Errantes colluſtrat.
℣. Ego feci in cœlis, ut oriretur lumen indeficiens.

℟. Et

℞. Et quasi nebula texi omnem terram.

AD COMPLETORIVM.

Hymnus.

SAlve Virgo florens,
Mater illibata,
Regina clementiæ,
Stellis coronata.
Supra omnes Angelos,
Pura, immaculata,
Atque ad Regis dexteram
Stans veste deaurata.
Per te Mater gratiæ,
Dulcis spes reorum,
Fulgens stella maris,
Portus naufragorum,
Patens Cœli janua,
Salus infirmorum:
Videamus Regem
In aula Sanctorum.

℣. Oleum effusum Maria nomen tuum.
℞. Servi tui dilexerunt te nimis.
℣. Domina protege orationem meam.
℞. Et clamor meus ad te veniat.

Ore-

Oremus.

SAncta MARIA Regina cœlorum, Mater Domini nostri Iesu Christi, & mundi Domina, quæ nullum derelinquis, & nullum despicis: respice nos Domina clementer oculo tuæ pietatis, & impetra nobis apud tuum dilectum Filium cunctorum veniam peccatorum; ut qui nunc tuam sanctam, & immaculatam Conceptionem devoto affectu recolimus, æternæ in futurum beatitudinis bravium capiamus, ipso, quem Virgo peperisti, donante Domino nostro Iesu Christo, qui cum Patre, Spiritu sancto vivit, & regnat in Trinitate perfecta Deus, in sæcula sæculorum, Amen.

COMMENDATIO.

Supplices offerimus
Tibi Virgo pia,
Hæc laudum præconia,
Fac nos, ut in via
Ducas cursu prospero,
Et in agonia

Tu

Tu nobis affiste,
O dulcis Maria, Amen.

Antiph. Hæc est virga, in qua nec nodus originalis, nec cortex actualis culpæ fuit.

℣. In Conceptione tua, Virgo immaculata fuisti.

℟. Ora pro nobis Patrem, cujus Filium peperisti.

Oremus.

DEus, qui per Immaculatam Virginis Conceptionem dignum Filio tuo habitaculum præparasti: quæsumus, ut sicut ex morte ejusdem Filii tui prævisa, eam ab omni labe præservasti, ita nos quoque mundos ejus intercessione ad te pervenire concedas. Per Dominum nostrum IESVM Christum Filium tuum, qui tecum vivit, & regnat in unitate Spiritûs sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum, Amen.

℣. Immaculata B. M. V. Conceptio.

℟. Sit nobis præsidium & protectio,

HYMNVS

HYMNUS S. CASIMIRI
Ad Beatissimam Virginem.

OMni die dic MARIÆ
Mea, laudes, anima.
Ejus festa, ejus gesta
Cole devotissima.
Contemplare & mirare
Ejus celsitudinem.
Dic felicem Genitricem,
Dic beatam Virginem.
Ipsam cole, ut de mole
Criminum te liberet:
Hanc appella, ne procella
Vitiorum superet.
Hæc persona nobis dona
Contulit cœlestia:
Hæc Regina nos divina
Illustravit gratiâ.
Lingua mea dic trophæa
Virginis puerperæ;
Quæ inflictum maledictum
Miro transfert germine.

Sine fine dic Reginæ
Mundi, laudum cantica:
Ejus bona semper sona,
Semper illa prædica.
Omnes mei sensus ei
Personate gloriam.
Frequentare tam beatæ
Virginis memoriam.
Nullus certè tam disertæ
Extat eloquentiæ
Qui condignos promat hymnos
Ejus excellentiæ.
Omnes laudent, unde gaudent,
Matrem DEI Virginem.
Nullus fingat, quod attingat
Ejus celsitudinem;
Sed necesse, quod prodesse
Piis constat mentibus,
Vt intendam, quòd impendam
Me ipsius laudibus.
Quamvis sciam, quòd MARIAM
Nemo dignè prædicet,
Tamen vanus & insanus
Est, qui illam reticet.

Cujus vita erudita
Disciplinâ cælicâ,
Argumenta & figmenta
Destruxit hæretica.
Hujus mores, tanquam flores,
Exornant Ecclesiam:
Actiones, & sermones
Miram præstant gratiam.
Evæ crimen nobis limen
Paradisi clauserat;
Hæc dum credit, & obedit,
Cœli claustra reserat.
Propter Evam homo sævam
Accepit sententiam:
Per MARIAM habet viam,
Quæ ducit ad Patriam.
Hæc amanda, & laudanda
Cunctis specialiter:
Venerari, & precari
Eam decet jugiter.
Ipsa donet, ut, quod monet
Natus ejus, faciam:
Vt finitâ carnis vitâ,
Lætus hunc aspiciam.

SECVNDA PARS.

O Cunctarum fœminarum
Decus atque gloria!
Quam electam & evectam
Scimus super omnia.
Clemens audi, tuæ laudi
Quos instantes, conspicis.
Munda reos, & fac eos
Donîs dignos cœlicîs.
Virga Iesse, spes oppressæ
Mentis & refugium,
Decus mundi, lux profundi,
Domini sacrarium.
Vitæ forma, morum norma,
Plenitudo gratiæ:
DEI templum, & exemplum
Totius Iustitiæ.
Virgo salve, per quam valvæ
Cœli patent miseris,
Quam non flexit, nec allexit
Fraus serpentis veteris.
Generosa & formosa
David Regis filia,

Quam

Quam elegit Rex, qui regit,
  Et creavit omnia.
Gemma decens, rosa recens,
  Castitatis lilium,
Castum chorum ad polorum
  Quæ perducis gaudium.
Actionis & sermonis
  Facultatem tribue,
Vt tuorum meritorum
  Laudes promam strenuè.
Opto nimis, ut imprimis
  Des mihi memoriam,
Quâ decenter & frequenter
  Tuam cantem gloriam.
Quamvis muta, & polluta
  Mea sciam labia;
Præsumendum, nec silendum
  Est de tua gloria.
Virgo gaude, omni laude
  Digna, & præconiô,
Quæ damnatis libertatis
  Facta es occasio.
Semper munda & fæcunda
  Virgo tu puerpera,

Màter alma, velut palma
    Florens & fructifera.
Ejus flore, & odore
    Recreari cupimus;
Cujus fructu nos à luctu
    Liberari credimus.
Pulchra tota sine nota
    Cujuscunque maculæ,
Fac nos mundos & jucundos
    Te laudare sedulè.
O beata! per quam data
    Nova mundo gaudia,
Et aperta fide certâ
    Regna sunt cœlestia,
Per te mundus lætabundus
    Novo fulget lumine,
Antiquarum tenebrarum
    Exutus caligine.
Nunc potentes sunt egentes,
    Sicut olim dixeras:
Et egeni fiunt pleni,
    Vt tu prophetaveras.
Per te morum nunc pravorum
    Relinquuntur devia,

Doctrinarum perversarum
Pulsa sunt præstigia.
Mundi luxus, atque fluxus
Docuisti spernere:
DEUM quæri, carnem teri,
Vitiis resistere:
Mentis cursum tendi sursum
Pietatis studio;
Corpus angi, motus frangi
Pro cœlesti præmio.
Tu portâsti inter casti
Ventris claustra Dominum
Redemptorem, ad honorem
Nos reformans pristinum.
Mater facta sed intacta
Genuisti filium,
Regem Regum, atque rerum
Creatorem omnium.
Benedicta, per quam victa
Hostîs est versutia,
Destitutis spe salutis
Datur Indulgentia.
Benedictus Rex invictus,
Cujus Mater crederis,
Increa

Increatus ex te natus,
Nostri salus generis.

TERTIA PARS.

REparatrix, Consolatrix
Desperantis animæ,
A pressura, quæ ventura
Malis est, nos redime.
Pro me pete, ut quiete
Sempiternâ perfruar,
Ne tormentîs comburentis
Stagni miser obruar.
Quod requiro, quod suspiro,
Mea sana vulnera;
Et da menti te poscenti
Gratiarum munera;
Vt sim castus & modestus,
Dulcis, blandus, sobrius,
Pius, rectus, circumspectus,
Simultatis nescius,
Eruditus & munitus
Divinîs eloquiîs,
Timoratus, & ornatus
Sacrî exercitiis,

Constans, gravis, & süavis,
Benignus, amabilis,
Simplex, purus, & maturus,
Patiens & humilis:
Corde prudens, ore studens
Veritatem dicere,
Malum nolens, DEUM colens
Pio semper opere;
Esto tutrix & adjutrix
Christiani populi:
Pacem præsta, ne molesta
Nos perturbent sæculi;
Salutaris stella maris,
Summis digna laudibus,
Quæ præcellis cunctis stellis
Atque luminaribus;
Tuâ dulci prece fulci
Supplices & refove.
Quidquid gravat, vel depravat
Mentes nostras, remove.
Virgo gaude, quòd de fraude
Dæmonis nos liberas,
Dum in vera & sincera
Carne DEUM generas.

Illibata & ditata
  Cœlesti progenie,
Gravidata nec fraudata
  Flore pudicitiæ:
Nam quod eras, perseveras,
  Dum intacta generas,
Illum tractans atque lactans,
  Per quem facta fueras.
Commendare me dignare
  Christo tuo Filio,
Vt non cadam, sed evadam
  De mundi naufragio:
Fac me mitem, pelle litem,
  Compesce lasciviam,
Contra crimen da munimen,
  Et mentis constantiam:
Non me liget, nec fatiget
  Sæculi cupiditas,
Quæ indurat & obscurat
  Mentes sibi subditas:
Nunquam ira, nunquam dira
  Me vincat elatio,
Quæ multorum fit malorum
  Frequenter occasio;

Ora DEUM, ut cor meum
Suâ servet gratiâ,
Ne antiquus inimicus
Seminet zizania:
Da levamen & juvamen
Tuum illis jugiter,
Tua festa, sive gesta
Qui colunt alacriter. Amen.

Ad consecrationem & elevationem hostiæ usque ad orationem Dominicam, dicantur tardè & pensiculatè sequentes orationes.

AVE verum corpus natum de MARIA Virgine: vérè passum immolatum in cruce pro homine: cujus latus perforatum undâ fluxit sanguine; Esto nobis prægustatum in mortis examine. O dulcis, ô pie, ô IESU Fili MARIÆ Miserere mei. Amen.

O IESU Fili DEI & MARIÆ Virginis, Dominus meus, & DEUS meus qui pro me in Cruce mori dignatus es adoro, amo, & glorifico te super omnia

credo

credo in te: spero in te: doleo purè propter te, quòd unquam offenderim te. Ex hoc momento paratum cor meum ad omnem nutum tuum. Tuus sum ego, eroque in æternum: possīde me, & tuæ voluntati penitus me conforma. Pater misericordiarum respice in faciem dilectissimi Filii tui, quem in sacrificium laudis, gratiarum actionis, & propitiationis tibi offero, per illius lachrymas, sudorem & sanguinem; per gemitus & suspiria; per labores & obsequia; per dolores & supplicia; per infinita ejus merita miserere mei, & omnium, pro quibus mortuus est, ut te semper perfectè amemus, & tuam sanctissimam voluntatem amplectamur & exequamur in tempore, & in æternitate.

Miserere etiam misericordissime Pater omnium fidelium defunctorum, eisque requiem æternam concede, ut te æternùm laudent, benedicant & glorificent, cui debetur omnis laus, honor & gloria, Amen.

Respice pie Pater piissimum Filium tuum pro me crucem passum: intuere sacratissima ejus vulnera; cerne manus innoxias pio manantes cruore; & remitte placatus scelera, quæ patraverunt manus meæ. Considera inerme latus crudeli perfossum cuspide, & renova me sacro fonte, quem inde fluxisse credo. Vide immaculata vestigia, quæ non steterunt in via peccatorum, sed semper ambulârunt in lege tua, dirîs confixa clavîs; & perfice gressus meos in semitis tuis, & fac me odio habere omnem viam iniquitatis.

Postmodum cum celebrante recitent orationem Dominicam, quam sequitur

ORATIO.

Libera nos, quæsumus Domine ab omnibus malis, præteritis, præsentibus, & futuris, & intercedente beatâ & gloriosâ semper Virgine DEI Genitrice MARIA, cum beatis Apostolis tuis Petro & Paulo atque Andrea, & omnibus sanctis; da propitius pacem in diebus nostris:

ſtris: ut ope miſericordiæ tuæ adjuti, & à peccato ſimus ſemper liberi & ab omni perturbatione ſecuri. Per eundem Dominum noſtrum IESUM Chriſtum Filium tuum, qui tecum vivit & regnat in unitate Spiritûs Sancti DEUS, per omnia ſæcula ſæculorum. Amen.

Agnus DEI, qui tollis peccata mundi. Miſerere nobis.

Agnus DEI, qui tollis peccata mundi. Miſerere nobis.

Agnus DEI, qui tollis peccata mundi. Dona nobis pacem.

Hic ſpiritualem Communionem per varios fidei, ſpei, charitatis & aliarum virtutum actus erga DEUM & Chriſtum in venerabili Sacramento realiter præſentem inſtituant ad hunc modum:

ADoro te Domine IESV vivâ & verâ fide, in hoc Sacramento Corpore & animâ, carne & ſanguine, vi mirabilis potentiæ & bonitatis verè præſentem; & ſpero in te, ô fons omnis bonitatis & miſericordiæ; non enim ſum dignus ut

intres sub tectum meum, sed tantùm dic verbô, tu qui solo nutu potes omnia, & sanabitur misera & languens anima mea. Amo te Domine tam amantem mei ex toto corde meo, super me & omnia: & ideo cupio te sumere modò saltem spiritualiter per gratiam tuam, quæ cor meum à tot peccatis & imperfectionibus purificet, meritîs & virtutibus exornet, sanctîs cogitationibûs & illustrationibûs, velut divinæ sapientiæ tuæ radiîs, illuminet, accendat in charitate, confortet in tentationibus, ne unquam separer à te; consoletur in tribulationibus, ut amore tui & propter te feram eas patienter, lubenter & gaudenter; in sancta vocatione mea ad tuam gloriam, & animarum salutem corroboret, atque sic ad finem usque perseverantem, ad vitam æternam securè perducat. Amen.

Anima Christi sanctifica me, *ut suprà fol.* 175.

Tum pro gratiarum actione ob maximum beneficium, quod in Sacramento Euchari-
stiæ,

stiæ, & Sacrificio Missæ Christus nobis exhibuit, se ipsum communicando, & Deo Patri pro nobis offerendo; uti & pro ipsa Sacratissima passione, quam hoc Sacrificium repræsentat, dicatur, Antiphona.

O Sacrum Convivium, in quo Christus sumitur, recolitur memoria passionis ejus: mens impletur gratiâ; & futuræ gloriæ nobis pignus datur.

℣. Panem de cœlo præstitisti eis Domine:

℟. Omne delectamentum in se habentem.

Oremus.

DEUS, qui nobis sub Sacramento mirabili passionis tuæ memoriam reliquisti: tribue quæsumus, ita nos Corporis, & Sanguinis tui Sacra Mysteria venerari; ut Redemptionis tuæ fructum in nobis jugiter sentiamus. qui vivis & regnas cum DEO Patre in unitate Spiritûs Sancti DEUS, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Sequitur Oratio S. Francisci Xaverii,

quam ipse sub sacro pro conversione paganorum dicere solebat, ad hæreticorum, & omnium gravium peccatorum emendationem a Deo exorandam directa.

ÆTerne rerum omnium effector DEUS, memento abs te animas infidelium, hæreticorum & peccatorum procreatas, easque ad imaginem & similitudinem tuam conditas. Ecce Domine in opprobrium tuum his ipsis infernus impletur! memento IESUM dilectum Filium tuum pro illarum salute atrocissimam subiisse necem: noli, quæso Domine, ultrà permittere, ut Filius tuus ab infidelibus, hæreticis, ac peccatoribus contemnatur; sed precibus Sanctorum virorum, & Ecclesiæ Sanctissimæ Filii tui sponsæ placatus recordare misericordiæ tuæ, & oblitus idololatriæ, infidelitatis, contumaciæ & malitiæ eorum, effice, ut ipsi quoque agnoscant, timeant ac diligant aliquando, quem misisti, Dominum nostrum IESUM Christum, qui est salus & vita, & resurrectio nostra, per quem salvati

salvati & liberati sumus, cui sit gloria per infinita sæcula sæculorum. Amen.

Denique ad finem Missæ ex Officio parvo B. Mariæ Virginis recitent hymnum & collectam ejus diei, cum versiculo & responsorio, ac cum celebrante percurrant sequens Evangelium.

Initium Evangelii S. Joannis.

IN principio erat Verbum, & Verbum erat apud DEUM, & DEUS erat Verbum. Hoc erat in principio apud DEUM. Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil, quod factum est, in ipso vita erat, & vita erat Lux hominum: & Lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt. Fuit Homo missus à DEO, cui nomen erat Ioannes. Hic venit in Testimonium, ut Testimonium perhiberet de Lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat ille Lux, sed ut Testimonium perhiberet de Lumine. Erat Lux vera, quæ illuminat omnẽ hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat, & mundus per ipsum

factus est, & mundus eum non cognovit. In propria venit, & sui eum non receperunt: Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios DEI fieri, his, qui credunt in nomine ejus: Qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex DEO nati sunt. Et Verbum caro factum est, & habitavit in nobis: Et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi Vnigeniti à Patre, plenum gratiæ & veritatis. Deo gratias.

Oratio ante quodvis opus.

ACtiones nostras, quæsumus Domine, aspirando præveni, & adjuvando prosequere, ut cuncta nostra oratio & operatio semper à te incipiat, & per te cœpta finiatur. Per Christum &c.

Alia.

O Christe IESV, in unione charitatis illius, qua opus nostræ redemptionis operatus es in medio terræ, offero tibi hoc opus. N. & omnes actiones meas ad majorem Nominis tui gloriam, meam & proximorum salutem.

Oratio

Oratio post quodlibet opus.

Benedictus es Domine DEVS meus qui exordium, progressum, & exitum huic operi tribuisti; tuum est, si quid in eo bonum est, propter quod te laudo. meum, si quid in eo peccatum, de quo doleo. Dignare ô piissime Domine, suscipere, & meritis Vnigeniti Filii tui supplere imperfectum meum; & da, ut quod à me neglectum, alias juxta beneplacitum tuum corrigatur & perficiatur.

Ante scholam & studia recitetur.

Veni Sancte Spiritus, reple tuorũ corda fidelium, & tui amoris in eis ignem accende: Qui per diversitatem linguarum cunctarum gentes in unitate fidei congregâsti.

℣. Emitte Spiritum tuum & creabuntur.

℟. Et renovabis faciem terræ.

Oremus.

DEVS, qui corda fidelium Sancti Spiritûs illustratione docuisti, da nobis

nobis in eodem Spiritu recta sapere, & de ejus semper consolatione gaudere. Per Dominum nostrum IESVM Christum Filium tuum, qui tecum vivit & regnat in unitate ejusdem Spiritûs Sancti Deus, per omnia sæcula sæculorũ. Amen.

Oratio ante studia.

Verbum Patris æternum, & omnis sapientiæ fons, Domine IESV Christe, docilitatem mentibus nostris, & intelligentiæ lumen infunde, ut feliciter nobis cedant hæc literarum studia, quibus adjuti ad clariorem tui agnitionem, & perfectum amorem bonitatis tuæ pervenire possimus. Qui vivis & regnas DEVS in sæcula sæculorum. Amen.

Alia oratio ante studia S. Thomæ Aquinatis.

Creator ineffabilis, qui de thesauro sapientiæ tuæ, tres Angelorum Hierarchias annotâsti, & eas super cælum Empyreum miro ordine collocâsti, atque elegantissime partes Vniversi distribuisti. Tu, inquam,

inquam, qui verus fons luminis & sapientiæ diceris, atque supereminens principium, infundere digneris super intellectûs mei tenebras tuæ radium claritatis, duplices, in quas natus sum, à me removens tenebras, peccatum scilicet, & ignorantiam. Qui linguas infantium facis esse disertas, linguam meam erudias, atque labiis meis gratiam tuæ Benedictionis infundas. Da mihi intelligendi acumen, retinendi capacitatem, interpretandi subtilitatem, addiscendi facilitatem, loquendi gratiam copiosam: ingressum instruas, progressum dirigas, egressum compleas. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Oratio post studia.

Gratias ago tibi æterna Sapientia Iesu Christe, cui hæc, quæ modò didici, me docere placuit. Da Domine, labori meo incrementum, quo proficiat ad tuam gloriam, & meam ac proximorum meorum æternam salutem. Amen.

Quoties

Quoties auditur signum horæ, recitetur unum Ave Maria cum versiculis:

MARIA Mater gratiæ,
Dulcis Parens clementiæ,
Tu nos ab hoste protege
Et mortis horâ suscipe.

Ad signum Angelicæ Salutationis.

1. *Angelus Domini nunciavit MARIÆ, & concepit de Spiritu Sancto.*

Ave Maria &c.

2. *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundùm verbum tuum.*

Ave Maria &c.

3. *Et VERBUM CARO FACTUM EST, & habitavit in nobis.*

Ave Maria &c.

Oremus.

GRatiam tuam, quæsumus Domine, mentibus nostris infunde, ut qui Angelo

gelo nunciante, Christi Filii tui Incarnationem cognovimus, per Passionem ejus & crucem ad resurrectionis gloriam perducamur. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Die Iovis ad Christi agoniam pro opportunitate dicentur septem Pater noster.

℣. Proprio Filio suo non pepercit Deus.
℟. Sed pro nobis omnibus tradidit illum.

Oremus.

DOmine IESV Christe, qui miserias & angustias, opprobria ac convitia, calumnias & injurias, pœnas & afflictiones, passionem & mortem patienter pro nobis miseris peccatoribus redimendis ferre voluisti: te supplices exoramus, ut omnes cruciatus, vitam, & mortem tuam, inter judicium tuum, & animas nostras, nunc & in hora mortis nostræ ponere, & largiri digneris vivis misericordiam & gratiam, defunctis requiē & veniam, Ecclesiæ tuæ pacem & concordiam, patriæ nostræ tranquillitatem,

& nobis

& nobis peccatoribus vitam & lætitiam sempiternam. Amen.

Cum pulsatur die Veneris ad obitum Christi, precentur omnes :

Christus factus est pro nobis obediens usque ad mortem, mortem autem Crucis; propter quod Deus exaltavit illum, & dedit illi nomen, quod est super omne nomen.

℣. Adoramus te Christe & benedicimus tibi.

℟. Quia per Sanctam Crucem tuam redemisti mundum.

Oremus.

RESpice, quæsumus Domine, super hanc familiam tuam, pro qua Dominus noster IESVS Christus non dubitavit manibus tradi nocentium, & Crucis subire tormentum, qui tecum vivit & regnat in sæcula sæculorum. Amen.

BENEDICTIO MENSÆ

Ante Prandium.

℣. Benedicite.

℟. Benedicite.

℣. Oculi

℣. Oculi omnium in te sperant Domine, & tu das escam illorum in tempore opportuno.

℟. Aperis tu manum tuam, & imples omne animal benedictione.

℣. Gloria Patri & Filio, & Spiritui Sancto.

℟. Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater noster.

℣. Et ne nos inducas in tentationem.

℟. Sed libera nos à malo. Amen.

Oremus.

BEnedic Domine nos, & hæc tua dona,, quæ de tua largitate sumus sumpturi. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

℣. Iube Domne benedicere.

℟. Mensæ cœlestis participes faciat nos Rex æternæ gloriæ. ℟. Amen.

Post prandium.

℣. Tu autem Domine miserere nobis.

℟. DEO

℟. DEO gratias.
℣. Confiteantur tibi Domine omnia opera tua.
℟. Et Sancti tui benedicant tibi.
℣. Gloria Patri & Filio & Spiritui Sancto.
℟. Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorũ. Amen.

Agimus tibi gratias omnipotens Deus pro universis beneficiis tuis; Qui vivis & regnas in sæcula sæculorum. ℟. Amen.

Laudate Dominum omnes gentes, laudate eum omnes populi:

Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus, & veritas Domini manet in æternum.

Gloria Patri & Filio, & Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater noster.
℣. Et ne nos inducas in tentationem.
℟. Sed libera nos à malo.

℣. Di-

℣. Dispersit, dedit pauperibus.
℟. Iustitia ejus manet in sæculum sæculi.
℣. Benedicam Dominum in omni tempore.
℟. Semper laus ejus in ore meo.
℣. In Domino laudabitur anima mea.
℟. Audiant mansueti, & lætentur.
℣. Magnificate Dominum mecum.
℟. Et exaltemus nomen ejus in idipsum.
℣. Sit nomen Domini benedictum.
℟. Ex hoc nunc & usque in sæculum.

Retribuere dignare Domine, omnibus nobis bona facientibus propter nomen tuum vitam æternam. Amen.

℣. Benedicamus Domino.
℟. DEO gratias.

℣. Fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace. ℟. Amen.

Pater noster: *secretò.*

Deus det nobis suam pacem. ℟. Amen.

Ante cœnam:

℣. Benedicite.
℟. Benedicite.

Edent pauperes & saturabuntur, & lauda-

laudabunt Dominum, qui requirunt eum: vivent corda eorum in sæculum sæculi.

℣. Gloria Patri & Filio, & Spiritui S.

℟. Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater noster.

℣. Et ne nos inducas in tentationem.

℟. Sed libera nos à malo.

Oremus.

BEnedic Domine nos, & hæc tua dona, quæ de tua largitate sumus sumpturi. Per Christum Dominum nostrum.

℟. Amen.

Iube Domne benedicere.

Ad cænam vitæ æternæ perducat nos Rex æternæ gloriæ.

Post cænam.

℣. Memoriam fecit mirabilium suorum misericors & miserator Dominus.

℟. Escam dedit timentibus se.

℣. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto:

℟. Sicut

℟. Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

Benedictus DEVS in donis suis, & sanctus in omnibus operibus suis; qui vivit & regnat in sæcula sæculorũ. ℟. Amen.

Laudate Dominum omnes gentes. *& reliqua ut suprà.* 214.

In Nativitate Domini, usque ad cœnam Vigiliæ Epiphaniæ exclusivè, dicitur:

℣. Verbum caro factum est, Alleluja.
℟. Et habitavit in nobis, Alleluja.
Gloria Patri & Filio & Spiritui Sancto:
Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

In fine dicitur.

℣. Notum fecit Dominus, Alleluja.
℟. Salutare suum, Alleluja.

In Epiphania & per totam octavam.

℣. Reges Tharsis & insulæ munera offerent, Alleluja.
℟. Reges Arabum & Saba dona adducent, Alleluja.
Gloria Patri &c, *ut suprà.*

In fine dicitur.

℣. Omnes de Saba venient, Alleluja.

℟. Aurum & thus deferentes, Alleluja.

Gloria Patri & Filio, & Spiritui Sancto: Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

In cœna Domini dicitur absolutè.

Christus factus est pro nobis obediens usque ad mortem.

Deinde Pater noster *totum secretò.*

In fine iterum dicitur.

Christus factus est, *ut suprà. Postea Psalmus* 50. Miserere mei Deus. *quò finitô fine.* ℣. Gloria Patri. *secretò dicitur.* Pater noster, *Deinde absolutè oratio.* Respice, quæsumus Domine, *ut suprà* 212. *sine* Qui tecum.

In Parasceve Domini.

Eodem modo fit sicut in cœna Domini sed dicitur ad

℣. Christus factus est &c.

℟. Mortem autem Crucis.

Sabbato Sancto.

℣. Benedicite.

℟. Benedicite.

℣. Ve-

℣. Veſpere autem Sabbati, quæ luceſcit in prima Sabbati, Alleluja.
℟. Venit Maria Magdalene & altera Maria videre ſepulchrum, Alleluja.
Gloria Patri & Filio, &c.

In fine repetitur. ℣.

Veſpere autem Sabbati, *ut ſuprà.*
Gloria Patri & Filio, & Spiritui Sancto. Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum. Amen.
Laudate Dominum omnes gentes, &c.
Kyrie eleyſon. Chriſte eleyſon. Kyrie eleyſon. *& reliqua, ut ſupra.* 214.

In die Paſchæ uſque ad cœnam ſequentis ſabbati.

℣. Hæc dies, quam fecit Dominus, Allel.
℟. Exultemus & lætemur in ea, Alleluja.
Gloria Patri, &c. *In fine iterum dicitur*
℣. Hæc dies, *ut ſuprà, cum reliquis.*

In Aſcenſione Domini uſque ad Vigiliam Pentecoſtes excluſivè.

℣. Aſcendit DEUS in jubilatione, Alleluja.

℟. Et Dominus in voce tubæ, Alleluja.
Gloria Patri & Filio, & Spiritui Sancto:
Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum, Amen.

In fine dicitur.

℣. Ascendens Christus in altum, Allel.
℟. Captivam duxit captivitatem, Allel
Gloria Patri & Filio, &c.

In Festo Pentecostes, à Vigilia ejusdem inclusivè usque ad cœnam sequentis Sabbati exclusivè.

℣. Spiritus Domini replevit orbem terrarum, Alleluja.
℟. Et hoc, quod continet omnia, scientiam habet vocis, Alleluja.
Gloria Patri & Filio, &c.

In fine dicitur.

℣. Repleti sunt omnes Spiritu S. Allel.
℟. Et cœperunt loqui, Alleluja.
Gloria Patri & Filio, & Spiritui Sancto:
Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum.
Amen.

FINIS.

LITE-

LITERÆ APOSTOLICÆ IN FORMA BREVIUM,

Quibus Sanctissimus Dominus Noster, D. INNOCENTIUS PP. XI. *Institutum Clericorum Sæcularium in commune viventium Apostolicâ Authoritate â se confirmatum S. Cæsareæ Majestati, & Germaniæ Principibus hactenus commendavit.*

I.

Charissimo in Christo Filio Nostro LEOPOLDO HUNGARIÆ & Bohemiæ Regi Illustri in Rom. Imperatorem electo.

INNOCENTIUS PP. XI.

CHarissime in Christo Fili noster salutem & Apostolicam Benedictionem. Institutum Clericorum in communi viventium, quòd à Majestate Tua *jam pridem Nobis commendatum, Apostolicâ nuper Authoritate confirmavimus, adeo uberes in ex-*

colenda vinea Domini fructus pollicetur, ut magnos apud omnes in pretio esse, atque ab omnibus foveri mereatur. Quamobrem à perspecta, totque præclaris documentis comprobata Majestatis Tuæ *pietate vehementer petimus, ut præsidium illi, opemq; Tuam impertiri, rebúsque in omnibus præstò esse velis. Nec pluribus indigemus ad Te in id excitandum, qui sciamus* Majestatem Tuam *nihil antiquius habere Divini honoris incrementô. Vnum addimus, non solùm Te de prædicto Instituto, sed etiam de Ecclesia DEI bene meriturum; Charissime in Christo Fili, cui amantissimè benedicimus. Dat. Romæ &c. Die 6. Iulii 1680.*

II.

Venerabili Fratri
ANSELMO FRANCISCO
Archiepiscopo Moguntino,
S. R. I. Principi Electori, &c.

INNOCENTIVS PP. XI.

VEnerabilis Frater &c. Institutum Clericorum in Communi viventium, quod

prævio

prævio diligenti examine à Nobis approbatum, confirmatũq; est, adeo piis, atq; ad proximorum salutem procurandam accommodatis Regulis constat, ut ejusdem propagationem Germaniæ admodum profuturam planè speremus. Etsi autem non dubitamus, quin Fraternitas Tua in illo juvando promovendoque, Prædecessorum suorum vestigiis constanter sit institura, addimus nihilominus in idipsum stimulos Tibi Nostros, ut quod sponte Tua præstares, alacrius Nobis excitantibus præstes non solùm per Te, sed etiam per Episcopos, qui Ecclesiæ Tuæ suffraganţur. Ac Fraternitati Tuæ propensæ Nostræ erga Te voluntatis testem Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur. Dat. Romæ &c. Die 1. Iunii 1680.

III.

Venerabili Fratri Nostro
MAXIMILIANO GANDVLPHO
Archiepiscopo Salisburgensi &c.
INNOCENTIVS PP. XI.

V*Enerabilis Frater &c. Cùm Institu-*

 tum

tum Clericorum in communi viventium, quod Apostolicâ Confirmatione omnino dignum existimavimus, in Diœcesi Fraternitatis Tuæ ortum duxerit, pro sui in eadem Diœcesi, & in aliis Germaniæ Provinciis propagatione validam sibi à Pietate & Authoritate Tua, opem meritò pollicetur. Quia verò idem Institutum magnopere Nobis Cordi & est, & esse debet, qui speremus, uberes ab eo ad animarum salutem fructus profecturos, propterea majori, quo possumus, charitatis sensu illud Tibi commendamus, cupimusq; vehementer, ut tam præclarum opus continenti patrocinio tueri, ac in omnibus juvare studeas: Tuos etiam Comprovinciales Episcopos in idipsum incitando. Perspecti in procurando divini honoris incremento, Zeli Tui partes impleveris, & satis jam erga Te propensam voluntatem Nostram magis etiam Tibi conciliaveris. Cujus rei pignus Apostolicam Benedictionem Fraternitati Tuæ peramanter impertimur. Dat. Romæ Die 1. Iunii. 1680.

IV. Ve-

IV.

Venerabili Fratri

GEORGIO

Archi-Episcopo Strigoniensi.

INNOCENTIVS PP. XI.

VEnerabilis Frater &c. Etsi perspecta Fraternitatis Tuæ pietas, & eximius divini honoris amplificandi Zelus, satis Te incitabunt ad juvandum, promovendúmque Institutum Clericorum in Communi viventium, cujus præstantiam cognitam ac perspectam habes, & pro cujus erectione & propagatione sedula ubique studia impendisti, deesse nihilominus videremur peculiari charitati, quam idem sibi à Nobis vindicat, nisi currenti stimulos adderemus. Quamobrem hisce Tibi significamus, rem pergratam Nobis Te facturum, ubi in prædicti Instituti incrementum diligenter incubueris, utque Episcopi Comprovinciales Tui pariter incumbant, operam dederis. Præter meritum, quod tibi ingens apud DEUM comparaveris; Benevolentiam Nostram ma-

gis etiam demerueris Venerabilis Frater, cui interim Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur. Dat. Romæ Die 1. Iunii 1680.

V.

Venerabili Fratri

WILDERICO

Episcopo Viennensi

INNOCENTIVS PP. XI.

Venerabilis Frater &c. Etsi pro comperto habemus, Fraternitatem Tuam incitamento non indigere ad Institutum Clericorum in commune viventium omni ope, ac studio juvandum, promovendúmque cum pro ejusdem confirmatione accuratas jam pridem ad Nos literas dederis, quosque ab illo in vinea Domini Fructus Tibi pollicereris, in iis luculenter ostenderis; pastoralis tamen solicitudinis Nostræ partes esse duximus, in idipsum Te magis etiam inflammare, quò Tu eundem aliis quoque Sensum infundas. Benevolentiæ interim erga Te Nostræ testem Apostolicam Benedictionem

Frater-

Fraternitati Tuæ peramanter impertimur. *Dat. Romæ &c. Die 6. Iulii.* 1680.

V I.

Dilecto Filio Nobili Viro
MAXIMILIANO PHILIPPO
Ex Ducibus Bavariæ &c.

INNOCENTIVS PP. XI.

D*ilecte Fili, Nobilis Vir, Salutem & Apostolicam Benedictionem. Post maturam ac diligentem discussionem Instituti Clericorum in Communi viventium, quos per literas, perque vivam vocem dilecti Filii Abbatis Scarlatti enixè Nobis commendavit Nobilitas Tua, Pontificia illud Approbatione ac Confirmatione omnino dignum existimavimus, divini enim cultûs amplificationi, animarumque saluti procurandæ maximas Vtilitates, non in Bavaria solùm, ubi ortum duxit; sed in Vniversa Germania, egregiâ cum Tua, totiusque Bavaricæ Domûs laude, nec minori apud DEVM meritò, allaturum confidimus. Quemadmodum autem magna cum animi Nostri vo-*

luptate satisfecimus officiis, Votisque Tuis, ita novam indies gaudii materiam Nobis pollicemur à continenti patrocinio, quod prædictis Clericis à Te præstitum iri non dubitamus. Plura de hoc cognosces à præfato Abbate Scarlatto, qui cum Negotium sedulò prudenterque pro more suo tractaverit, omnia explicare fusius poterit Nobilitati Tuæ, cui Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur. Dat. Romæ 25. Maii. 1680.

VII.

Dilectis Filiis
MICHAELI ROTTMAYR
Præsidi, Cæterisque Clericis Sæcularibus in Communi viventibus.

INNOCENTIVS PP. XI.

D*ilecti Filii &c. Excepimus perlibenter devotas grati erga Nos animi significationes, quas ob confirmatum Apostolica Authoritate Institutum vestrum, illudque Germaniæ Principibus commendatum, per literas, perque vivam vocem dilecti Filii*

Ioannis

Ioannis Appelii, qui eas reddidit, Nobis detulistis. Pro comperto autem habere vos volumus, non minori paternæ Charitatis affectu imposterum quoque vobis Nos affuturos in omnibus, quæ ad ejusdem Instituti vestri amplificationem conducere posse existimabimus. De eo enim adeò præclarè sentimus, ut uberem exinde Ecclesiæ D E I proventum, Nobis verò indeficientem lætitiæ segetem planè polliceamur, id ut faciliùs præstare possitis, Vobis Dilecti Filii Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur. Dat. Romæ die 31. Augusti. 1680.

BREVIS DELINEATIO
VITÆ EXIMII SERVI DEI
BARTHOLOMÆI HOLZHAUSER
PRESBYTERI SÆCULARIS,
&
INSTITUTI CLERICORUM SÆCULARIUM IN COMMUNE VIVENTIUM INITIUM, ET PROGRESSUS.

VEnerabilis Vir BARTHOLOMÆUS HOLZHAUSER *p. m. in pago Longnau quatuor horas Dilingâ sub ditione Illustrissimorum DD. Comitum Fuggerorum sito, circa festum S. Bartholomæi* 1613. *natus, latinitatis rudimenta Augustæ Vindelicorum posuit: litteras humaniores Neoburgi ad Danubium: Ingolstadii verò Philosophicas, & Theologicas disciplinas absolvit: ubi & S. Presbyteratus Ordine*

dine ritè initiatus ipso die festo Pentecostes 1639, in Capella B. V. Mariæ de Victoria primum Sacrum fecit; Anno dein 1640. insequente, & studiorum suorum Theologicorum postremo, licentiâ Doctoratûs Theologiæ insignitus rectà Salisburgum se contulit, prima vitæ Clericorum Sæcularium in communi viventium restaurandæ fundamenta positurus; id quod cum aliquot suæ intentionis Sacerdotibus in Ecclesia Collegiata S. Laurentii in Tittmoning, in Canonicum Curatum assumptus, ipso D. Petri ad Vincula die ejusdem anni reipsa præstitit. Anno 1642. jubetur esse Vicarius Reverendissimi, & illustrissimi Principis Episcopi Chiemensis & Decanus ad S. Ioannem in Leoggenthal; ubi usque ad annum 1655. cum magno subditorum ac pauperum, nec minori complurium Sacerdotum id temporis furorem Suecicum declinantium, ac aliorum quorumcunque quacunque animi perturbatione pulsatorum, subsidio & solatio perstitit. Inde vocatus ab Eminentissimo & Celsissimo Principe Electore Moguntino Io-

anne

anno Philippo per triennium Decanus & Patrochus Bingæ infra Moguntiam fuit usque ad 20. diem Maii 1658. qua sub horam nonam matutinam in præsentia quatuor Sacerdotum animam ejus Deo commendantium, cum perventum esset ad illa verba: Subvenite Sancti Dei, &c. inter sereni vultûs indicia, Sacramentis Ecclesiæ ritè provisus animam Deo reddidit; cum annos vitæ numeraret quadraginta quinque minus tres menses; atque secundùm restitutam a se vitam communem in Clero sæculari superstes annos egisset octodecim, vidissetque non sine magno suo solatio eandem receptam in binis Archiepiscopatibus Salisburgensi & Moguntino, nec non in Episcopatibus tribus Chiemensi, Frisingensi, ac Herbipolensi, majoribus identidem incrementis succrescere; in quorum posteriori non solùm anno 1654. Clericis vitam hanc communem viventibus Seminarium, & plura Parochialia beneficia collata sunt, sed ipsum etiam eorum Institutum anno 1655. publicis litteris (prout & anno 1644. ab Illustrissimo & Reverendissimo

dissimo Principe Episcopo Curiensi ; & anno 1653 à pariter Illustrissimo & Reverendissimo Principe Episcopo Ratisbonensi pro eorum Diœcesibus) approbatum , & commendatum per totam Diœcesim extitit. Ab obitu Venerab. D. Bartholomæi cura Sacerdotum ejusdem Instituti effecit , ut anno 1661. Moguntiæ Seminarium pro eodem Instituto fuerit erectum, ac dein ipsius Constitutiones approbatæ, ac jussu & authoritate Eminentissimi Archiepiscopi Anno 1662. primò impressæ, publicatæque fuerint. Cujus prudentissimi Principis Electoris secutus exemplum Illustrissimus ac Reverendissimus S. R. I. Princeps Præpositus ac Dominus Elvacensis, Episcopatûs Augustani id temporis Administrator, huic Instituto in Principatum suum in modo dicta Augustana Diœcesi existentem, jam anno 1663. à se introducto, Beneficia aliquot Parochialia committi, & insuper Seminarium in Civitate Dilingæ sub patrocinio S. Francisci de Sales, in Episcopum electus anno 1665. erigi , ac ipsas etiam Constitutiones denuò impri-

imprimi curavit. Annis dehinc 1666. in Diœcesin Passaviensem receptum, & 1674. in Archiepiscopatum Strigoniensem Regni Vngariæ Primatum introductum fuit idem Institutum, ibique anno 1676. approbatum, atque Episcopis Comprovincialibus singulari Archipræsulis illius Zelo commendatum. Anno 1680. 26. Aprilis S. Congregatio Eminentissimorum Cardinalium in hunc finem specialiter deputata illud Authoritate Apostolicâ approbandum censuit, sicut eâdem Authoritate die 7. Iunii ejusdem anni à S. N. D. INNOCENTIO PP. XI. unà cum Constitutionibus in forma specifica fuit approbatum & confirmatum, atque Romano Imperatori, diversis Archiepiscopis, Episcopis, & Principibus per Brevia Apostolica commendatum. Anno 1682. Rex Hispaniarum in ejusdem introductionem in Regnis suis cum Consilio Regio, Clementissimè consensit, ac proinde favente Reverendissimo & Illustrissimo Episcopo in Civitate Gerundensi Seminarium cæptum fuit. Anno 1683. singulari Serenissimi Regis regni Poloniæ benevo-

nevolentiâ, Reverendissimus & Illustrissimus Episcopus Posnaniensis idem Institutum in suum Episcopatum introduxit. Quem brevi post, nempe anno 1684. secutus Illustrissimus & Reverendissimus Episcopus Luceoriensis & Brestensis idem Institutum in Episcopatum suum cum consensu Synodi Diœcesanæ acceptavit & seminarii Ianoviæ fundati directionẽ cõmisit. Anno verò 1685. idipsum per Comitia Generalia publicè receptum est. Eodem anno cum consensu Venerabilis Capituli Varsaviensis Ecclesiæ Collegiatæ S. Ioannis directio seminarii penes dictam Ecclesiã non pridem erecti ejusdem Instituti Sacerdotibus concredita fuit. Anno 1684. 7. Aprilis Eminentißimus Cardinalis de Norfolcia, Regnorum Angliæ, & Scotiæ Protector, eorundem Regnorũ Sacerdotibus, & Alumnis Clericis omnibus, & singulis illud pastoralibus litteris cõmendavit; quod similiter quarto Cal. Iulii Eminentissimus Cardinalis de Alteriis S. R. E. Camerarius Regni Hiberniæ Protector præstitit, idẽ Institutũ Primati, Archiepiscopis, Episcopis Vicariis

riis Apostolicis, Sacerdotibus, & Alumnis clericis ejusdem Regni commendando.

BREVE APOSTOLICVM

Sanctissimi D. N. INNOCENTII PAPÆ XI.

Concessionis Indulgentiarum pro Instituto Clericorum Sæcularium in commune viventium.

INNOCENTIIIS PP. XI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Cum Nos Institutum, & Constitutiones Clericorum Sæcularium in Communi viventium auctoritate Apostolica confirmaverimus, & (sicut accepimus) iidem Clerici in vinea Domini ad animarum salutem strenuè laborent, multaque pietatis, & Christianæ Charitatis opera assiduè exerceant: hinc

hinc est quod Nos felici eorum in vinea mandatorum Domini progressui, dictique Instituti ad Dei gloriam, & Ecclesiæ Catholicæ, cui Superni dispositione consilii, meritis licet imparibus præsidemus utilitatem, spiritualemque Christi fidelium ædificationẽ propagationi, & incremento, quantum Nobis ex alto conceditur, providere cupientes, de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis Clericis Sæcularibus, qui dictum Institutum in posterum ingredientur, die primo eorum ingressus, si verè pænitentes, & confessi, Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, plenariam, illis quoque qui Institutum hujusmodi ingressi, & in eo viventes juramentum de perseverando usque ad mortem in eodem Instituto juxta Constitutiones prædictas præstiterint,

terint, & verè similiter pœnitentes, & confessi, eo die Sacra Communione refecti fuerint, itidem plenariam; Ac præfatis Clericis Sæcularibus in Cõmune viventibus, nunc, & pro tempore existentibus, in cujuslibet eorum mortis articulo, si verè pariter pœnitentes, & confessi, ac Sacra Communione refecti, vel quatenus id facere nequiverint; saltem contriti, nomen JESV ore, si potuerint, si minus, corde devotè invocaverint, etiam plenariam; Præterea eisdem præsentibus, & futuris Clericis Sæcularibus verè similiter pœnitentibus, & confessis, ac Sacra Communione refectis, qui aliquam dicti Instituti Ecclesiam, vel Oratorium, vel Parochialem Ecclesiam loci ubi pro tempore commorabuntur, die festo S. Petri ad Vincula à primis Vesperis usque ad occasum Solis diei hujusmodi annis singulis devotè visitaverint, & ibi pro felici

lici

lici Instituti præfati progressu & propagatione, ac pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, pariter plenariam; Insuper eisdem Clericis Sæcularibus in Communi viventibus, qui spirituália exercitia per octiduum continuum in aliqua ejusdem Instituti domo peregerint, & interea verè quoque pænitentes, & confessi, Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum prædictum sumpserint, ac ut præfertur, oraverint, similiter plenariam semel in anno omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus. Ac demum eisdem Clericis Sæcularibus præsentibus, & futuris sub Instituto prædicto viventibus, qui singulis diebus manè conscientiam suam diligenter examinaverint, cum proposito à pec-

catis

catis abstinendi, & se corrigendi, ac Litanias Beatæ MARIÆ Virginis devotè recitaverint, &, ut supra expressum est, oraverint, centum dies pro unoquoque die quo id egerint, de injunctis eis, seu aliàs quomodolibet debitis pænitentiis in forma Ecclesiæ consueta relaxamus. Præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, ut earundem præsentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides ubique locorum habeatur, quæ haberetur ipsis præsentibus, si forent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die XI. Aprilis M. DC. LXXXV. Pontificatûs nostri Anno Nono.

Loco † annuli piscatoris

I. G. Slusius.

S. Antoni. o synie co do szkół
chciał iść, a potym narzekał nie [illegible]
Ociec który przeklinał syna
go do hodowanie chciał mieć
Ociec mające syna w szkołach po
starał mu a potym niecnoty
zstodził gdzie blisko poszedł
Ociec został.

S. Antoni. o Synie co
chtiał ize a potym na
Ociec boży przeklin
go do hołdowanie
Ociec maiąc Syna w
Vtarat mu a potym
ztodrit gdzie bijst
Cieżostał.

